БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ, ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ВА МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● № 119 (19.790). 1987 йил 24 май, якшанба ● Баҳоси 3 тийин.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси навбатдаги мажлисда мамлакат социал-иқтисодий тараққиётини жадаллаштириш учун кураш шароитида СССР Министрлар Советининг ишини такомиллаштириш тадбирлари тўғрисидаги масалани кўриб чиқди. КПСС Марказий Комитетининг 1985 йил апрель Пленуми, партия XXVII съезди қарорларига мувофиқ равишда ҳукумат халқ хўжалигини барқарор, жўшқин ривожлантиришга, турғунлик ҳолатларини бартараф этишга қаратилган катта иқтисодий ва ташкилий чора-тадбирларни кўрганлиги қайд этиб ўтилди. Шу билан бирга халқ хўжалигини бошқаришнинг самарали системасини яратиш ниҳоясига етгани йўқ. Шу мақсадда ўзаро боғлиқ бўлган тармоқлар комплексини бошқаришни, уларнинг иш методларини такомиллаштириш, марказий иқтисодий министрликлар ва идораларнинг, иттифоқдош республикалар Министрлар Советларининг ишларини яхшилаш юзасидан зарур тадбирлар белгиланди. СССР Министрлар Совети аппаратининг иш форма ва методларини яхшилаш таклифлари маъқулланди.

Сиёсий бюро моддий ишлаб чиқариш соҳаси министрликлари ва идоралари фаолиятини қайта қуриш йўналишларини муҳокама қилиб, министрликлар ва идоралар ишини ташкил этишдаги ҳамда уларнинг иш методларидаги тўпланиб қолган салбий ҳодисалар ва нуқсонларни бартараф этиш, давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳасида белгиланган хўжалик юритишнинг янги шароитларида министрликлар ва идораларнинг роли ҳамда вазифаларини ўзгартириш юзасидан белгиланган тадбирларни маъқуллади. Ишлаб чиқаришни бошқаришнинг ташкилий структурасини, министрликлар ва идоралар аппарати иш услуби ва методларини қайта қуриш вазифалари белгиланди.

Республика бошқарув органлари фаолиятини такомиллаштириш масаласи кўриб чиқилди. Таклиф этилаётган чора-тадбирлар иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларининг, халқ депутатлари ўлка ва область Советлари ижроия комитетларининг ҳуқуқларини кенгайтиришга ҳамда ўз территорияларида халқ хўжалиги комплекс ривожлантирилиши учун, мамлакат яхлит халқ хўжалиги комплексида регионларни иқтисодий ва социал ривожлантиришни жадаллаштириш мақсадида шарт-шароитлар яратиш, аҳолининг хилма-хил эҳтиёжларини қондириш учун уларнинг масъулиятини оширишга қаратилганлиги таъкидлаб ўтилди. Корхоналарнинг хўжалик жиҳатидан мустақиллиги кенгайтирилишини ҳисобга олиб, республика ва маҳаллий бошқарув органлари вазифаларига аниқлик киритиш зарур, деб топилди.

Фундаментал ва амалий тадқиқотларни кенгайтириш, шунингдек ҳозирги беш йилликда ва ундан кейинги даврда микроэлектроника ҳамда автоматлаштириш воситалари ишлаб чиқаришни ривожлантириш мақсадида Ульяновск шаҳрида машинасозликда микроэлектроника ва автоматлаштириш воситаларини қўлланиш марказини барпо этиш тўғрисидаги масала кўриб чиқилди.

Сиёсий бюро КПСС Марказий Комитетининг ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тўғрисидаги қарорлари қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқиб, марказда ва жойларда ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш, ичкиликбозликка нисбатан тоқат қилинмайдиган вазиятни вужудга келтириш юзасидан анча ишлар амалга оширилаётганлигини таъкидлади. Бу эса жамиятдаги маънавий муҳитни соғломлаштиришга, меҳнат интизоми ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга ёрдам беради. Шу билан бирга бу иш ҳамма жойда ҳам тегишлича қатъият, ҳужумкорлик ва изчиллик билан олиб борилмаяпти, бир қанча жойларда сўнгги вақтда бу иш анча бўшашиб кетди. Баъзи регионларда кейинги пайтларда маҳаллий органларнинг бепарволиги оқибатида самогон тайёрлаш кўпайиб кетганлигидан ташвишланиш изҳор қилинди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси КПСС Марказий Комитетининг ичкиликбозлик ва алкоголизмни тугатишга қаратилган қарорларини бажариш хусусидаги ишларни кучайтириш, бу ишларга янги омил, мунтазамлилик ва таъсирчанлик бахш этиб, тарбиявий, иқтисодий, тиббий ва маъмурий-ҳуқуқий чоралар моҳирлик билан қўшиб олиб борилишини таъминлаш, ҳушёр турмуш тарзи учун ҳаракатни фаол ривожлантириш зарурлигини уқтириб ўтди. Ичкиликбозликка қарши пропагандани, одамларнинг бўш вақтини ташкил этишни тубдан яхшилаш, кишиларнинг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш, наркология хизмати моддий базасини ривожлантириш ҳамда уларнинг иши самарадорлигини ошириш юзасидан бир қанча конкрет чора-тадбирлар белгиланди. Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришни, хизмат соҳасини кенгайтириш, товар обороти планини бажаришга эътибор қаратилди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг расмий дўстлик визити билан Совет Иттифоқида бўлган ВКП Марказий Комитети Бош секретари Нгуен Ван Линь билан музокаралари якунларини маъқуллади. Суҳбат чоғида Совет Иттифоқи билан Вьетнамда КПСС XXVII съезди ва ВКП VI съезди қарорларига мувофиқ амалга оширилаётган ҳаётнинг турли соҳаларини қайта қуриш ва янгилаш жараёнларига алоҳида эътибор берилди. Совет — Вьетнам ҳамкорлиги самарадорлигини ошириш, бу ҳамкорликни янги прогрессив формаларга ўтказиш чораларини кўриш ҳақида аҳдлашиб олинганлиги муҳим аҳамиятга эгадир. Ҳамкорликнинг аниқ соҳалари бўйича битимлар имзоланди. Икки томонлама муносабатлар ва халқаро ҳаётнинг муҳокама қилинган масалалар юзасидан КПСС билан ВКП қарашларининг тўла бирлиги мамнуният билан таъкидлаб ўтилди. Осиё — Тинч океани регионида тинчлик, барқарорлик ва яхши қўшничиликни қарор топтириш борасидаги куч-ғайратларда Совет Иттифоқи бундан буён ҳам ВСР билан яқиндан баҳамжиҳат ҳаракат қилавериши қайд этилди.

М. С. Горбачев, Н. И. Рижков, Э. А. Шеварднадзенинг Франция бош министри Ж. Ширак билан суҳбатлари ва музокараларининг якунлари кўриб чиқилди. Франция — Совет муносабатларининг ҳозирги ҳолати уларнинг ўзаро манфаатлари нуқтаи назаридан ҳам, Европа ва жаҳон ишларидаги уларнинг роли нуқтаи назаридан ҳам иккала мамлакат эҳтиёжлари ва имкониятларига жавоб бермаслиги қайд этиб ўтилди. Совет — Франция сиёсий мулоқотини давом эттириш ва чуқурлаштириш зарурлиги таъкидланди, ядровий қарама-қарши туриш даражасини пасайтириш, аввало, Европада қурол-яроғлар ва қуролли кучларнинг ҳамма турларини камайтириш йўли билан халқаро хавфсизликни таъминлашга Франция амалий ёндашади, деб умид билдирилди. Тегишли идораларга Франция томони билан биргаликда музокаралар чоғида айтилган икки томонлама алоқаларни кучайтиришга оид ғоялар ва таклифларни амалга ошириш чораларини кўриш юзасидан топшириқлар берилди.

М. С. Соломенцевнинг Греция Компартияси XII съезди ишида КПСС делегациясининг иштироки, шунингдек унинг Греция Бош министри А. Папандреу билан суҳбати ҳақидаги ахбороти тингланди. КПСС делегациясининг Грецияга сафари совет ва грек халқлари ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорликни янада ривожлантиришга кўмаклашгани таъкидланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида П. Н. Демичевнинг Болгария Халқ Республикасига сафари ҳақидаги ҳамда В. И. Долгихнинг СССР Олий Совети делегациясига бош бўлиб Корея Халқ Демократик Республикасига қилган сафари тўғрисидаги ахборотлари кўриб чиқилди.

В. А. Медведевнинг Ғарбий Берлин Бирлашган социалистик партияси VIII съезди ишида КПСС делегациясининг иштироки ҳақидаги ахбороти тингланди.

Г. П. Разумовскийнинг социалистик мамлакатлар Коммунистик ва ишчи партияларининг Марказий Комитетлари ташкилий-партиявий ишлар масалалари билан шуғулланувчи секретарларининг 12—13 май кунлари Бухарестда бўлиб ўтган кенгаши якунлари тўғрисидаги ахбороти муҳокама қилинди ва делегациянинг бу кенгашдаги фаолияти маъқулланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси мажлисида ички ва ташқи сиёсатнинг баъзи бошқа масалалари ҳам кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

Ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг бешинчи сессияси 23 май куни Тошкентда ўз ишини давом эттирди. Эрталаб соат 10 да учинчи мажлис очилди.

«Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг фаолияти тўғрисида» республика Халқ контроли комитетининг раиси **В. А. Хайдуров** доклад қилди.

Докладнинг муҳокамасида депутатлар: **А. Г. Руденко** (137-Пойтуғ сайлов округи), **Х. К. Камолов,** (4-Чопонота сайлов округи), **М. В. Лезина** (484-Комсомол сайлов округи), **Л. Д. Табибова** (311-Ҳужум сайлов округи). **Е. В. Гревцов** (181-Райônобод сайлов округи), **А. Абдухолиқов** (83-Ғазалкент сайлов округи) қатнашдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. П. Анишчев** нутқ сўзлади.

Олий Совет «Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг фаолияти тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилди.

«Ўзбекистон ССР Олий Совети Уй-жой-коммунал хўжалиги комиссиясининг иши тўғрисида» шу комиссия раиси депутат **С. А. Хўжаева** доклад қилди.

Доклад юзасидан музокараларда делегатлар: **В. К. Михайлов** (274-Жумашўй сайлов округи), **И. Юсупов** (468-Питнак сайлов округи), **Ш. К. Хайруллаев** (165-Бухоро сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Депутатлар «Ўзбекистон ССР Олий Совети Уй-жой-коммунал хўжалиги комиссиясининг иши тўғрисида» бир овоздан қарор қабул қилдилар.

Сессия Ўзбекистон ССР Олий Советининг баъзи доимий комиссиялари составига ўзгартишлар киритди ва шу масала юзасидан тегишли қарор қабул қилди.

Сессияда Толлимаржон ГРЭСининг Тошкент ва Қарши шаҳарлари билан барқарор ва мустаҳкам алоқасини ташкил этиш соҳасидаги иш қачон ниҳоясига етказилади, деган депутатлик сўровига Ўзбекистон ССР алоқа министри депутат **К. Раҳимов** жавоб қайтарди. Республика алоқа министрининг жавоби юзасидан депутатлар: **Д. С. Едгоров** (496-Ленинобод сайлов округи), **М. Ҳабибуллаев** (8-Саноат сайлов округи) сўзга чиқдилар.

Сўнгра депутатлар Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат **Л. Ш. Бекқулбекова**нинг докладини тингладилар ҳамда тегишли қонунлар ва қарорларни қабул қилдилар.

Шу билан ўн биринчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг бешинчи сессияси ўз ишини тамомлади.

СССР Олий Совети Президиумининг Фармони

СССР Олий Советини чақириш тўғрисида

СССР Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўн биринчи чақириқ Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советининг еттинчи сессияси 1987 йил 29 июнь куни Москва шаҳрида чақирилсин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
А. ГРОМИКО

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Т. МЕНТЕШАШВИЛИ

Москва, Кремль. 1987 йил 20 май.

* * *

СССР Олий Совети Президиуми маълум қиладики, ўн биринчи чақириқ СССР Олий Советининг еттинчи сессияси кун тартибига қуйидаги масалаларни киритиш кўзда тутилади:

1. Мамлакатни иқтисодий ривожлантиришнинг ҳозирги босқичида халқ хўжалигини бошқаришни қайта қуриш тўғрисида.
2. Давлат ҳаётидаги муҳим масалаларнинг умумхалқ муҳокамаси тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳаси ҳақида.
3. Мансабдор шахсларнинг гражданлар ҳуқуқларини чекловчи ғайриқонуний ҳаракатлари устидан судга шикоят қилиш тартиби тўғрисидаги СССР Қонуни лойиҳаси ҳақида.
4. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

ЖАМИЯТНИНГ МАЪНАВИЙ ПОТЕНЦИАЛИНИ КЎПАЙТИРАЙЛИК

Ўзбекистоннинг етакчи мўйқалам ва ўймакор усталари санъат асарлари коллекциясини Совет маданият фондига топширишга қарор қилдилар. Ана шу бадиий полотнолар ва ҳайкаллар республика Қўғирчоқ театри биносида намойиш этилмоқда. Улар орасида СССР Давлат мукофоти лауреати Б. Жалолов, республикада хизмат кўрсатган санъат арбоблари Р. Чориев, Ж. Умарбеков, Д. Рўзибоев асарлари бор. 23 май куни шу театр биносида Совет маданият фонди республика бўлимининг таъсис конференцияси очилди. Бўлим фаолиятининг вазифалари ва асосий йўналишлари муҳокама этилди. Ташкилот комитетининг раиси, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. У. Султонова доклад қилди.

Маданият фонди республика бўлимининг фаолияти меҳнаткашлар Ватан ҳамда жаҳон маданиятини тўлароқ ва чуқурроқ ўзлаштириб олишларига, эстетик, ватанпарварлик ва интернационал тарбияга, юксак гражданлик туйғусини, жамият маънавий потенциалининг кўпайиши учун шахсий масъулиятни шакллантиришга кўмаклашиши лозим эканлиги қайд этиб ўтилди.

Маданият фонди республика бўлимининг раҳбар органлари сайланди. Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг вице-президенти, республика Фанлар академиясининг академиги Э. Ю. Юсупов унинг раиси қилиб сайланди.

Конференция ишида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Р. Н. Нишонов, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов, Совет маданият фонди раисининг ўринбосари В. Д. Новожилов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА КЕНГАШ

22 май куни КПСС Марказий Комитетида кенгаш бўлиб ўтди, кенгашда партия, совет ва хўжалик органларининг халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва хизмат соҳасини ривожлантириш борасидаги вазифалари муҳокама қилинди.

Кенгаш ишида В. И. Воротников, Л. Н. Зайков, Е. К. Лигачев, Н. И. Рижков, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, Н. Н. Слюньков, Н. В. Талызин, А. П. Бирюкова, В. П. Никонов иштирок этдилар.

КПСС Марказий Комитетининг қарорига кўра ўтказилаётган бу кенгашда қатнашиш учун иттифоқдош республикалар компартиялари Марказий Комитетларининг, ўлка ва область партия комитетларининг секретарлари. министрлар, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ва РСФСР Министрлар Советлари, ВЦСПС, ВЛКСМ Марказий Комитетининг масъул ходимлари таклиф этилди. Кенгаш ишида халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш масалалари билан шуғулланаётган корхоналар, илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик ташкилотларининг раҳбарлари ҳам иштирок этдилар.

Кенгашни **Е. К. Лигачев** очди. Сизга маълумки, деди у, КПСС Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси яқинда халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш Комплекс программаси қандай бажарилаётганлигини кўриб чиқди. Бу программа сўнгги даврдаги йирик социал-сиёсий программалар қаторидан ўрин олган. Бунда гап одамларимизнинг яхшироқ яшаши, уйғун ривожланиш имкониятлари, ижодий, ташаббускор меҳнатга рағбатлантириш хусусида бормоқда.

Сиёсий бюро халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш Комплекс программаси топшириқларининг бажарилиши қониқарсиз бораётганлигидан хавотирдадир, буни партия комитетлари, министрликлар ва идоралар проблеманинг социал-иқтисодий аҳамиятига етарлича баҳо бермаётганликларининг оқибати, деб қарамоқда Кўпгина раҳбарлар тафаккурида. хўжалик юритиш методларида, партия комитетлари, совет ва касаба союз органлари фаолиятида ана шу вазифани биринчи даражали вазифа сифатида ҳал этишда зарур қайта қуриш содир бўлмади. Беш йилликнинг тегишли йиллари учун белгиланган программавий топшириқларга зид тарзда планлардан чекиниш ва уларни пасайтиришга йўл қўйилмоқда.

Халқ истеъмоли товарлари сифатини ва турларини тубдан яхшилаш, уларни янгилашнинг суръатларини жадаллаштириш, жаҳон даражасига мос буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш вазифаси олдинги ўринлардан бирига қўйилмоқда.

Бу масалалар масаласидир, агар таъбир жоиз бўлса, социализм билан капитализм мусобақаси майдонидир. Бу масалани бугунги кунда айниқса гап узоқ вақт фойдаланиладиган товарлар ҳақида кетадиган бўлса, илм-фансиз, фан ютуқларининг технологияда қўлланилиши учун жавобгар бўлган барча тармоқ ташкилотларининг куч-ғайратисиз ҳал этиш мумкин эмас. Ахир товарларнинг истеъмол хоссалари, материал сарфи, дизайн, фойдаланишда тежамлилиги ва пишиқ-пухталиги ҳамда бошқа кўп хусусиятлари харидорнинг замонавий талаблари ягона комплексини ташкил этади.

Аҳолига хизмат кўрсатиш соҳаси — ҳали биз чинакамига ўзлаштирмаган жуда катта соҳадир. Хизмат кўрсатиш соҳаси совет кишиларининг турмуш шароитини яхшилаш. тақсимот муносабатларидаги салбий ҳолларни бартараф этишда кенг маънода тобора муҳимроқ роль ўйнаши лозим. Янги хўжалик механизми негизида савдони актив тарзда қайта қуриш керак. Умумий овқатланиш соҳасининг иши аввало, одамларнинг иш ва ўқиш жойидаги умумий овқатланиш корхоналари иши жиддий тарзда яхшиланиши керак. Матлубот кооперациясининг тайёрлаш ва ишлаб чиқариш фаолиятида товар ресурсларини тўлдиришда катта имкониятлар бор.

Е. К. Лигачев совет халқининг фаровонлигини ошириш юзасидан партия белгилаган тадбирларни ҳал этишда оммавий ахборот воситалари актив иштирок этмоқдалар, деб таъкидлади. Биз улардан жойлардаги иш формалари ва методларини яна ҳам теранроқ ёритишни, социалистик турмуш тарзини, соғлом эҳтиёжларни, ҳаммамизни ҳаяжонга солиб турган муаммоларни ҳал этишнинг энг самарали йўлларини қидириб топишни тарғиб этишларини кутмоқдамиз.

Қуйидагиларни назарда тутиш керак. Хизмат кўрсатиш соҳасида кўп нарса озиқ-овқат ва саноат товарлари таъминотидаги вазиятнинг қай тариқа ўзгаришига боғлиқ. Аслида бу қайта қуришнинг, партия социал-иқтисодий сиёсати самаралилигининг сезгир индикаторларидан биридир. Ана шу индикаторнинг мили иш тўғри йўналишда бораётганлигини кўрсатиши керак, деди Е. К. Лигачев.

А. П. Бирюкова доклад қилди. У қуйидагиларни айтди:

Партиямиз Марказий Комитети бугунги кенгашга КПСС XXVII съездида, Марказий Комитетнинг шундан кейинги Пленумларида ишлаб чиқилган йўлни амалга ошириш учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлган масалани киритди. Бу партия ўтказаётган актив социал-сиёсатнинг асосий вазифаларидан биридир. Бу вазифани бажаришга халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатиш соҳасини ривожлантириш Комплекс программаси бўйсундирилган, бу программа аҳоли учун буюмлар ишлаб чиқариш турларини кўпайтириш ҳамда шундай буюмлар ва хизмат кўрсатиш сифатини оширишда экономика барча тармоқлари куч-ғайратларини бирлаштиради.

Инсон тўғрисида, унинг турмуши моддий ва маданий шароитларини узлуксиз яхшилаш тўғрисидаги ғамхўрлик ҳамиша партиямиз сиёсатининг ўзаги бўлиб келмоқда. Сўнгги уч беш йиллик мобайнида истеъмол буюмлари ишлаб чиқариш ва чакана товар обороти икки баравар кўпайди. Газлама, трикотаж, кийим-кечак ва енгил саноатнинг бошқа буюмларини харид қилиш тубдан кўпайди. Ҳозир ҳар бир совет оиласида холодильник, телевизор, радиоприёмник, рўзғор техникасининг бошқа кўпгина турлари бор. Маиший хизмат ҳажми уч баравардан кўпроқ ортди.

Айни вақтда етмишинчи йиллардаги иқтисодий тараққиётимизнинг секинлашуви, кишилар эҳтиёжини қондириш билан бевосита боғлиқ бўлган тармоқларни ривожлантиришга ресурслар ажратишнинг қолдиқ принципи аҳолининг товарлар ва хизматларга бўлган ҳамда ўсиб бораётган эҳтиёжини таъминлашга салбий таъсир кўрсатди.

Истеъмол структураси замон талабларидан орқада қолгани равшандир. Истеъмол структураси муайян товарлар томонга ўзгариб, ана шундай товарларни сотиб олишга оила бюджетининг тўртдан уч қисми сарфланадиган бўлиб қолди. Айни вақтда пулли хизматлар ҳиссаси сўнгги 20 йил мобайнида ўзгармай қолиб, гражданлар барча сарф-харажатларининг қарийб 9 процентини ташкил этди. Оқибатда аҳолининг тўлашга қодир талабини қондиришда катта мураккабликлар пайдо бўлди.

Партия совет кишиларининг ҳамиша ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини қондириш юзасидан бутун ишни тубдан қайта қуриш йўлига қатъий амал қила бошлади. Шу мақсадда ўн иккинчи беш йиллик планининг социал йўналиши кучайтирилди. Бу планда озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқариш ва аҳолига пулли хизмат кўрсатиш бўйича Комплекс программада кўзда тутилганига нисбатан анча тиғиз вазифалар белгиланди. Бундай товарлар ишлаб чиқариш 33 процент ортиши керак, бу барча саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришининг ўсишидан анча юқоридир. Пулли хизматларни бир ярим баравар кўпайтириш планлаштирилди.

Ижобий силжишлар бор. Аммо партия социал сиёсатининг ана шу энг муҳим йўналишида қайта қуриш ниҳоятда суст бормоқда. Бунинг асосий сабаби шундаки, марказдаги ва жойлардаги кўпгина партия, давлат ва хўжалик органлари КПСС XXVII съездининг бозорни сифатли товарлар ва хизмат билан тўлдириш тўғрисидаги, масалаларга муносабатларни тубдан ўзгартириш ҳақидаги йўл-йўриқларидан амалий хулосалар чиқариб олмадилар.

Сўнгги икки йил мобайнида вино-арақ маҳсулотлари ишлаб чиқариш деярли икки баравар қисқарди. Бу соғлом турмуш тарзини қарор топтиришга хизмат қилади, ишлаб чиқариш ва турмушга баракали таъсир кўрсатади. Шу билан бир қаторда партия Марказий Комитетининг бу йўли ҳамма ерда қўллаб-қувватланаётган бир пайтда ҳамма жойда ҳам аҳолига зарур бўлган товарлар ишлаб чиқариш ва хизмат кўрсатишни кўпайтириш юзасидан конкрет иш олиб борилаётгани йўқ.

Докладчи халқ учун буюмлар ишлаб чиқаришни кўпайтириш, унинг турларини кенгайтириш ва сифатини яхшилаш ишида енгил саноатнинг вазифалари тўғрисида гапирди. Ўтган йил натижаларига кўра, тармоқ беш йиллик учун планлаштирилган ўсиш суръатларига чиқиб олмади, бу йил ҳам ишлар яхшиланмаяпти. Енгил саноатнинг барқарор ишлашига халал бераётган асосий сабаб тармоқ ихтиёридаги резервлар ва имкониятлардан суст фойдаланилаётганлигидир.

Аҳоли эҳтиёжларини товарлар билан таъминлашда маҳаллий саноат кўп иш қилиши мумкин. Бу тармоқда анчагина резервлар бор. Аммо кўпгина республикалар, ўлка ва областларда ана шу резервлардан ҳали дурустроқ фойдаланилмаяпти.

Докладчи савдодаги, матлубот кооперациясидаги ишлар аҳволини таҳлил этди.

Умумий овқатланиш системаси, айниқса унинг шаҳарлар ва қишлоқлардаги ҳаммабоп тармоғи аҳолидан катта қарздор бўлиб қолмоқда, деди докладчи.

Партиянинг программавий ҳужжатларида қисқа муддат ичида юксак даражада тараққий этган замонавий хизмат кўрсатиш соҳасини бунёд этиш вазифаси қўйилган. Бироқ жойлардаги кўпгина партия ва совет органлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари аввалгидек ана шу соҳани жадал ривожлантиришнинг социал-иқтисодий аҳамиятига етарли баҳо бермаяптилар. Шу муносабат билан А. П. Бирюкова қуйидагиларни таъкидлади: Аҳолига хизмат кўрсатишни тез ривожлантириш ҳаётий зарурат эканлигини ҳамма аниқ тушуниб олиши вақти келди, ахир. Бу борада инсоннинг маданий, жисмоний камол топишига ёрдам берадиган, унинг саломатлигини мустаҳкамлайдиган хизматларга халқнинг эҳтиёжини тобора тўлароқ қондириш биринчи даражали аҳамиятга эгадир.

Меҳнат фаолиятининг кооператив ва якка тартибдаги формалари совет кишиларининг товарлар ва хизматларга бўлган талабларини қондиришнинг давлат системасига баракали қўшимчадир. Бу иш эндигина бошланмоқда, лекин кооперативлар иш кўраётган жойларда, албатта, фойда келтирмоқдалар, аҳоли бу ташаббусни маъқулламоқда.

Докладчи товарлар ва хизматлар сифати муаммосига тўхталди. Буюмлар тайёрлашга масъулиятсизларча муносабат оқибатида кўпинча буюмлар сифати кескин пасайиб кетаётганлигига асло йўл қўйиб бўлмайди. Халқ истеъмоли товарлари тури ва сифатини яхшилаш вазифасини фан-техника тараққиётини жадаллаштириш негизидагина тубдан ҳал этиш мумкин.

Докладда КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми талаблари асосида кадрлар билан ишлашни такомиллаштириш масалаларига алоҳида эътибор берилди. Докладчи ҳар бир раҳбар бошқарувнинг иқтисодий методларини пухта эгаллаб олиши, демократия чуқурлашаётган шароитда ишлаш қобилиятига эга бўлиши ниҳоятда муҳимлигини алоҳида таъкидлади.

А. П. Бирюкова бундай деди: Партиямиз ташаббуси билан ҳамда унинг раҳбарлигида мамлакатда ижтимоий ҳаётнинг барча жабҳаларида ниҳоятда теран, моҳияти жиҳатидан революцион қайта қуриш амалга оширилмоқда. Совет кишилари қайта қуриш натижаларини, социал соҳани, товар ва хизматларга эҳтиёжни қондиришни яхшилаш сари ўзгаришлар бўлаётганлигини имкони борича тезроқ ҳис этишлари зарур.

Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг секретари **В. А. Лепёшкин,** УССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари **Г. В. Дзись,** Литва Компартияси Марказий Комитетининг секретари **А.-М. К. Бразаускас,** СССР химия саноати министри **Ю. А. Беспалов,** КПСС Ленинград область комитетининг секретари **Д. Н. Филиппов,** «ЗИЛ» ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Е. А. Браков,** РСФСР аҳолига маиший хизмат кўрсатиш министри **И. Г. Дуденков,** Курскдаги чарм-пойабзал илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори **Н. М. Пичугин,** СССР дизайнерлар союзи правлениесининг секретари, Бутуниттифоқ кийим моделлари уйининг бош санъатшуноси **И. А. Андреева,** Свердловск область ижроия комитети раисининг ўринбосари **И. А. Осинцев,** Пенза область ижроия комитети умумий овқатланиш бошқармасининг бошлиғи **Н. Ф. Попильков,** Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Л. Е. Давлетова,** Куйбишевдаги «Экран» бирлашмаси давлат қабулининг раҳбари **А. А. Рибинскас** кенгашда сўзга чиқдилар.

Е. К. Лигачев кенгаш ишини якунлаб, фойдали гаплар бўлганлигини айтди. Тилга олинган муаммоларни жойларда — партия комитетларида, партия-хўжалик активларининг йиғилишларида, ижроия комитетларда, халқ депутатлари Советларининг сессияларида, шунингдек министрлик ва идораларнинг коллегияларида, меҳнат коллективларида ҳам муҳокама қилишни давом эттириш керак. Энг асосийси муҳокамани меҳнат коллективларида давом эттириш керак. Ҳар бир меҳнаткашнинг, ҳар бир коллективнинг товарлар ишлаб чиқариш ва хизмат соҳасини ривожлантириш топшириқларини сўзсиз бажаришга қизиқтира билиш, ташаббускор ходимларнинг оёқ-қўлини боғлаб турган бюрократик ғовларни олиб ташлаш, эскирган инструкциялар, келишмаган стандартларни бекор қилишга ёрдам бериш керак.

(ТАСС).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ V СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг раиси В. А. ХАЙДУРОВ доклади

Депутат ўртоқлар!

Республика Халқ контроли комитетининг Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида ҳисоб бериши — партия органлари меҳнаткашларни жамоат ишларини бошқаришга жалб этишнинг, социалистик демократияни янада ривожлантириш ва кенгайтиришнинг таъсирчан воситаларидан бири бўлган халқ контроли органларига нақадар катта аҳамият бераётганлигининг яна бир ёрқин далилидир.

Партиямиз меҳнаткашларнинг халқ контроли органларидаги ишини халқ манфаатларини ҳимоя қилишда уларнинг сиёсий етуклиги ва фаоллигини ривожлантиришнинг, ишга давлат манфаатлари нуқтаи назаридан ёндашувини, жамоат мулкига соҳибларча муносабатда бўлишини тарбиялашнинг муҳим формаси, деб ҳисобламоқда.

Республика халқ контроли органлари партия XXVII съезди қарорларига, КПСС Марказий Комитетининг шундан кейинги Пленумлари қарорларига СССРда Халқ контроли тўғрисидаги Қонун қоидаларига амал қилиб, партия ва совет органларининг, кенг жамоатчиликнинг ёрдами ва мададига таяниб, партия кўрсатмалари, совет қонунлари ва ҳукумат қарорлари бажарилишини текшириш юзасидан муайян амалий ишларни олиб бормоқда. Улар мунтазам ва ҳар томонлама контрол қилиш йўли билан хўжалик турмуши ва бошқаришнинг ҳамма жиҳатларига таъсир ўтказишни, жамиятни социал-иқтисодий ривожлантириш ва янгилашни жадаллаштириш, интизом ва тартибни мустаҳкамлаш вазифаларининг ҳал этилишига кўмаклашишни ўзларининг биринчи галдаги вазифаси деб биладилар.

Кўп текширишларнинг якунлари республика Халқ контроли комитетининг мажлисларида муҳокама қилинди, партия ва совет органлари, республика министрликлари ва идоралари кўриб чиқиши учун топширилди, энг муҳим масалалар юзасидан Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика Олий Совети Президиуми ва ҳукуматига ахборот берилди. Уларнинг баъзилари юзасидан тегишли қарорлар қабул қилинди. Шунингдек, биз текшириш материалларини Ўзбекистон ССР Олий Советининг доимий комиссияларига мунтазам тақдим этмоқдамиз, бизнинг ходимларимиз доимий комиссиялар фаолиятида иштирок этмоқдалар.

Кўп ҳолларда текшириш натижалари юзасидан амалга оширилган чора-тадбирлар ишларнинг аҳволини ўнглаб олишга, камчиликлар ва бузилишларнинг олдини олишга, мавжуд резервларни ишга солишга ёрдам берди.

Зиммамиздаги катта ва масъулиятли вазифалар биздан ишни ташкил этишни яхшилаш, унинг услуби ва методларини такомиллаштириш йўлларини излашни талаб қилди. Республика Халқ контроли комитети ўз фаолиятини қайта қурар экан, ишларни янада аниқ планлаштириш, текшириш сифатини ошириш, пировард натижаларга эришиш масалаларини биринчи ўринга қўймоқда. Текширишлар камроқ, аммо асосий масалалар юзасидангина планлаштириладиган бўлди. Бунинг устига уларнинг ярми партия комиссиялари, Советларнинг доимий комиссиялари, бошқа жамоат ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари, шунингдек, идоралараро контролни амалга оширадиган ташкилотлар билан биргаликда ўтказилмоқда. Бу эса кўпроқ комплекс ва муфассал текшириш ўтказиш, министрликлар, идоралар, корхоналар хўжалик фаолиятининг ҳамма жиҳатларини тўла қамраб олиш, шунингдек, олдин қабул қилинган қарорлар ижросини контрол қилиш билан яхшироқ шуғулланишга имкон бермоқда.

Халқ контроли органларининг куч-ғайратлари экономикани интенсивлашни, корхоналарни ўз-ўзини маблағ билан таъминлаш ва ўз харажатларини ўзи қоплашга, кўп сменали иш режимига ўтказиш тадбирларининг оғишмай амалга оширилишини, ресурсларни тежайдиган технологиялар, меҳнатни ташкил этишнинг хўжалик ҳисоби формалари жорий этилишини контрол қилиб боришга қаратилмоқда. Хўжалик механизмини ва бошқаришни такомиллаштиришга, фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга, иш сифатини оширишга, харажатларни қисқартирувчи механизмни қарор топтиришга, иқтисод қилиш ва тежамкорликка, социал адолат принципларига риоя этилишига алоҳида эътибор қаратилмоқда.

Лекин комитетлар ва группалар иши даражасини партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитети 1987 йил январь Пленуми, СССР Олий Совети сессияси белгилаб берган вазифалар юксаклигига кўтаришни, бу ишлар натижадорлигини таъминлашни, унинг нуқсонлар олдини оладиган, профилактика тусида бўлишини, шу йўл билан халқ контроли органлари ходимларининг тафаккурини қайта қуришга эришишни ўз фаолиятимизни қайта қуришдаги энг муҳим иш, деб биламиз. Қайта қуришга қодир бўлмаган кишиларни эса биз алмаштиряпмиз. Бу ишда ҳозир ходимлар аттестациядан ўтказилаётганлиги бизга ёрдам бермоқда.

Текширишнинг ўзи мақсад эмаслигини, қонун-қоидалар бузилишини қайд қилиб қўйиш учунгина текшириш ўтказиш мумкин эмаслигини яхши биламиз. Ўтказилаётган текширишлар давомида ва уларнинг натижалари асосида аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан зарур чора-тадбирларни кўриш, ишдаги ўпирилишларнинг олдини олиш — контрол фаолиятини қайта қуришнинг асосий йўналишларидан биридир.

Контрол таъсирчанлигини кучайтириш, айбдор шахсларга нисбатан камчиликларнинг олдини олиш учун жамоат таъсири ва ошкоралик чоралари кенг қўлланиладиган бўлиб қолди. Қоида сифатида комитетларнинг қарорлари меҳнат коллективларига етказилмоқда, бунинг устига ана шу масалалар хусусидаги йиғилишларда текширишни ўтказган ходимлар иштирок этадилар ва сўзга чиқадилар.

Комитетларнинг мансабдор коммунистларнинг нотўғри ҳаракатлари тўғрисидаги қарорлари бошланғич партия ташкилотлари, партия комитетлари эътиборига, албатта, ҳавола қилинади.

Ўтган йилнинг охири ва шу йилнинг бошларида областлар, шаҳарлар ва районларда халқ контроли комитетлари ва группалари фойдаланаётган ошкораликнинг кўргазмали воситалари кўриги бўлди. Бу кўрик текширишлар самарадорлигини оширишга ёрдам берди.

Матбуот, радио ва телевидение халқ контроли ишида, унинг ошкоралигини оширишда катта ёрдам бермоқда. Жамоатчилик фикрига таяниш, қонун-қоидалар бузилишини келтириб чиқараётган сабабларни меҳнаткашлар кенг муҳокама қилиши контролнинг таъсирчанлигини анча ошириб, унинг демократик асосларини кенгайтирмоқда.

Афсуски, ҳамма ишларимизнинг кўнгилдагидек бўлишига эриша олганимиз йўқ. Фаолиятимиз ҳозирча қайта қуриш вазифаларига унча мос келмаяпти.

Партиямиз иқтисодий сиёсатининг аниқ ифодаси бўлган давлат планлари ва топшириқларининг ижросини контрол қилиш биз учун муҳим иш бўлиб қолаверади. Маълумки, халқ хўжалиги планларини амалга оширишда ҳар бир министрлик ва корхона шартнома асосида маҳсулот етказиб бериши ҳамда ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турлари топшириқларини бажариши ҳал қилувчи аҳамиятга эгадир. Шуни ҳисобга олиб, комитетларимиз шартнома интизомига риоя этилишини контрол қилишни кучайтирдилар.

Шу масала юзасидан маҳаллий, енгил, сут, нон саноатлари корхоналарида, халқ хўжалигининг бошқа бир қанча тармоқларида текшириш ўтказилди. Шартнома интизомини жиддий бузиш ҳоллари аниқланди. Камчиликларни тугатиш юзасидан муайян чоралар кўрилди. Бироқ ишларнинг аҳволи маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини ҳам ҳисобга олганда маҳсулотларни реализация қилиш планларининг бажарилишини таъминлаш масалаларига халқ контроли органларининг фаол аралашувларини тақозо этмоқда. Шуни ҳам айтиш керакки, республика комитети ва жойлардаги халқ контроли органлари планлар ва шартномага мувофиқ маҳсулот етказиб беришни барбод қилиш фактларига кўпинча бефарқ қарамоқдалар, давлатга зарар етказишда айбдор бўлган шахсларга нисбатан тегишли жавобгарликни талаб қилмаяптилар. Тошкент, Самарқанд область, Урганч, Жиззах, Бекобод шаҳар, Хўжайли, Хива район халқ контроли комитетлари ва бошқа комитетлар бу масалалар билан ҳали кам шуғулланмоқдалар.

Республика халқ контроли органлари КПСС Марказий Комитетининг давлат планлари бажарилишини текширишни амалга ошириш чоғида қўшиб ёзиш, давлатни алдашга ҳар қандай уриниш фактларига қарши қатъий кураш олиб бориш ҳақидаги талабини дастуриламал деб қабул қилдилар. Бундай фактлар эса, афсуски, ҳали бутунлай тугатилмаган.

Масалан, республика комитети Прокуратура, Марказий статистика бошқармаси, Ўзбекистон ССР Госснаби ва Ўзбекистон Давлат стандартлар комитети билан биргаликда Бинокорлик материаллари саноати министрлиги системасида ўтказган текшириш чоғида фонд интизомини қўпол бузиш, планга қўшиб ёзиш фактлари аниқланди, шу муносабат билан 14 минг сўмлик мукофот асоссиз тўланганлиги маълум бўлди.

Текшириш натижалари республика комитетининг мажлисида муҳокама қилинди ҳамда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига, республика ҳукуматига маълум қилинди. Комитет қарорига мувофиқ маҳсулот етказиб беришни ҳам ҳисобга олганда реализация ҳажмига қўшиб ёзилган 1,9 миллион сўм планни бажариш тўғрисидаги ҳисоботдан чиқариб ташланди. Ғайриқонуний мукофотлар бериш йўли билан етказилган зарарни ундириб олиш чоралари кўрилди.

Ёки бошқа бир мисол. «Ташавтоматика» заводи раҳбарлари 1986 йилнинг биринчи ярмида товар маҳсулоти планининг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботга 1,3 миллион сўм қўшиб ёзганлар, соф норматив маҳсулотга эса 700 минг сўмдан кўпроқ қўшиб ёзганлар. Кўпинча истеъмолчилар билан тил бириктирилиб, аслида тайёрланмаган ва комплектланмаган маҳсулотни жавобгарликни бўйнига олиб сақлаш учун қабул қилиш йўли билан товарсиз операциялар амалга оширилган ва улар планнинг бажарилиши тўғрисидаги ҳисоботга киритилган. Истеъмолчилар бракка чиқариб, қайтариб юборган буюмлар кўпинча кирим дафтарида қайд этилмаган ва планларни бажариш тўғрисидаги ҳисоботдан чиқариб ташланмаган.

«Средазкабель», «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмалари, Самарқанд ва Олмалиқ химия заводлари, Қўқон суперфосфат заводи, Тошкент каноп фабрикаси, пахтачилик машинасозлиги Бош бошқармасининг Тошкентдаги ремонт-қурилиш ва монтаж бошқармаси, бошқа бир қанча корхоналар ва ташкилотлар фаолиятида ҳам шунга ўхшаш камчиликлар очиб ташланди. Бу корхоналарда йўл қўйилган қўшиб ёзишлар ва кўзбўямачиликлар учун республика комитети 6 нафар мансабдор шахсни ишдан бўшатди, баъзиларининг эса маошидан ушлаб қолинди, уларнинг ишларидаги камчиликлар тўғрисида тегишли партия ташкилотларига хабар берилди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Бюроси республика Халқ контроли комитетининг материаллари асосида «Ташавтоматика» заводи директори Волошинни партия сафидан ўчирди, у вазифасидан бўшатилди.

Ўзбекистон ССР Прокуратураси луб саноати корхоналарида ва «Ташавтоматика» заводида йўл қўйилган қўшиб ёзишлар ва хўжасизлик фактлари юзасидан тергов олиб бормоқда.

Қўшиб ёзиш фактлари аниқланган тақдирда бу ҳақда тегишли партия ва совет органларини хабардор қилиш комитетлар ишида қоида бўлиб қолди.

Комитет ва унинг жойлардаги органлари партия томонидан қўйилган вазифаларнинг муҳимлигини ҳисобга олиб фан-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш, халқ хўжалигининг ҳамма тармоқларини модернизациялашни контрол қилиш ишларини қайта қуриш чораларини ҳам кўрмоқда.

Комитет текширган вақтда аниқланишича, Ўрта Осиё озиқ-овқат саноати илмий-тадқиқот ва лойиҳа-конструкторлик институти ишида жиддий нуқсонлар мавжуд. Институт озиқ-овқат саноатининг асосий йўналишларини ишлаб чиқиш, Ўрта Осиёда ана шу тармоқни узоқ муддатда ривожлантириш прогнозларини тайёрлаш, озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқаришнинг янги технология схемаларини яратиш юзасидан ўз зиммасига юклатилган вазифаларни уддалай олмади. 1972 йилдан 1985 йилгача бўлган даврда битта ҳам кашфиётга патент олинмаган. Фан ва техникани ривожлантиришга ажратилган ягона фонднинг ярмини майда-чуйда хўжалик шартномаси ишларини бажаришга сарфлашган.

Комитет текшириш натижаларини муҳокама қилиб, айбдорларни жавобгарликка тортди. Текшириш материаллари ҳамда комитетнинг қарори институт коллективида муҳокама қилинди. Тугалланган илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ечимларини ишлаб чиқаришга жорий этиш чоралари кўрилди.

Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигида текшириш ўтказганимизда фан-техника тараққиёти ютуқларини жорий этиш борасида кўпгина камчиликлар аниқланди. Бу ерда сув хўжалиги комплексида бошқаришнинг автомат системаси тегишлича ривожлантирилмади. «Узприборавтоматика» лойиҳа-конструкторлик-технология бюроси томонидан конструкция қилинган ва тайёрланган сувни ўлчаш асбобларининг кўпчилиги сифатсиз. Шу боисдан буюртмачилар уларни олишдан бош тортмоқдалар. 1969 йилдаёқ бошланган бошқаришнинг автомат системасини ишлаб чиқиш билан тўртта илмий-тадқиқот институти шуғулланган, 3,2 миллион сўм пул сарфланган, лекин айрим вазифаларгина ҳал этилган. Маблағларнинг анча қисми беҳуда сарфланган.

Комитетлар ана шу масалалар юзасидан текшириш ўтказиб, фан ва янги техникани ривожлантириш учун ажратилган маблағлардан яхшироқ фойдаланишга, бу маблағлар халқ хўжалигига янада самарали хизмат қилишига эришмоқда. Фан-техника тараққиёти ютуқларини ишлаб чиқаришга жорий этиш учун кураш корхоналарни техника билан қайта жиҳозлаш, технологияни такомиллаштириш юзасидан контролни кучайтириш билан узвий боғлиқ қилиб қўйилмоқда.

Шуни тан олиш керакки, Фарғона, Бухоро область халқ контроли комитетлари, Тошкент, Наманган шаҳар комитетлари ва бошқа комитетлар бу масалаларни ҳали чуқур ўргана олмаётирлар, уларга ёндашишда журъатсизлик қилмоқдалар. Бу эса кўп жиҳатдан комитетларнинг ходимлари ва штатсиз активлари орасида малакали текшириш ўтказа оладиган, тармоқлар ишини яхшилаш юзасидан амалий таклифларни ишлаб чиқишга қодир бўлган мутахассисларнинг камлиги билан изоҳланади. Бу соҳада ҳали кўп нарсани ўрганишимиз керак.

Маҳсулот ва бажарилаётган иш сифати, айниқса, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқараётган тармоқлардаги маҳсулот ва бажарилаётган иш сифати халқ контроли органлари фаолиятининг муҳим йўналиши бўлиб қолмоқда. Текширишлар буюмларнинг кўп қисми техникавий даражаси пастлигини кўрсатмоқда, брак маҳсулот чиқарилмоқда, ҳатто Сифат белгиси берилган маҳсулотлар ҳам баъзан брак ҳолда чиқарилмоқда.

Республика комитети ўтказган текширишда аниқланишича, пойабзал саноати корхоналарида сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқаришга чек қўйилгани йўқ. Уларнинг кўп қисмини савдо ташкилотлари қайтариб юбормоқда, улар омборларда норматившдан ортиқча касод моллар сифатида тўпланиб қолмоқда. Ҳатто «Н» («Янгилик») индекси билан чиқарилган пойабзал ҳам кўп ҳолларда кўримсиз, оддий пойабзалдан фарқ қилмайди.

Ана шу ва бошқа бир қанча текширишлар натижалари юзасидан Енгил саноат министрлиги ва пойабзал корхоналарининг раҳбарлари тармоқдаги ишларнинг аҳволини яхшилаш чораларини кўрдилар. Ишлаб чиқариш технология жараёнларига риоя этилиши устидан контрол кучайтирилди, шартнома интизомини мустаҳкамлаш ишлари яхшиланди. Ярим йил ичида пойабзалнинг касод бўлиб ётган турлари 3 баравардан кўпроқ камайди.

Бироқ очиқ тан олиш керакки, республика халқ назоратчилари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш комплекс программасини амалга ошириш учун курашда ўзларининг муносиб ўринларини ҳали эгаллаганлари йўқ. Бундай маҳсулотларни ишлаб чиқаришни кўпайтириш, хилларини кенгайтириш, сифатини яхшилаш учун резервлардан янада тўлароқ фойдаланишга ҳамиша ҳам эриша олмаяптилар. Бу гаплар Наманган, Жиззах, Қашқадарё область, Бухоро, Фарғона, Гулистон шаҳар халқ контроли комитетларига ва бошқа бир қанча комитетларга тааллуқлидир.

Қурилиш, айниқса, уй-жой ва социал, маданий-маиший объектлар қурилиши сифати долзарб муаммо бўлиб қолмоқда. Республика комитети ўтган йили икки текширишда ана шундай объектлардан 285 тасини қамраб олди ҳамда уй-жойлар, мактаблар, мактабгача тарбия болалар муассасалари, касалхоналарни жуда кўп камчиликлари билан фойдаланишга топширишдан иборат кўплаб фактлар аниқланди. Қурилиш, Мелиорация ва сув хўжалиги министрликларида, «Узагропромстрой»да, бошқа бир қатор министрликлар ва идораларда ана шундай объектларнинг кўплиги аниқланди. Комитет айбдор кишиларни интизомий ва моддий жавобгарликка тортди. Комитетнинг текширишлари, шунингдек, бошқа контрол қилувчи органларнинг текширишлари натижалари юзасидан 1986 йилнинг ўзидагина 50 минг квадрат метрдан ортиқ уй-жой, бир қанча маданий-маиший ва соғлиқни сақлаш объектлари статистика ҳисоботидан чиқариб ташланди.

Шаҳар ва район ижроия комитетлари раисларининг ўринбосарлари одатда бошчилик қиладиган давлат комиссиялари объектларни катта нуқсонлар билан қабул қилиб олишига мутлақо йўл қўйиб бўлмайди. Афсуски, объектларни фойдаланиш учун қабул қилиб олиш қоидалари ҳозир ҳам бузилмоқда. Бунда халқ контроли органларининг ҳам айби бор, чунки улар юзаки камчилик ва нуқсонларнигина сезиб, кўпинча қурилишларда ишларнинг қониқарсиз аҳволи туб сабабларини очиб ташламайдилар, тегишлича профилактика ишларини олиб бормайдилар.

Иттифоқ Халқ контроли комитети бизнинг олдимизга уй-жой қурилишини партиямизнинг 2000 йилга қадар ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш тўғрисидаги кўрсатмаси бажарилишини мунтазам назорат қилиб бориш вазифасини қўйди. Бу шунинг учун ҳам зарурки, мазкур масалада айрим министрликлар ва идоралар, область, шаҳар ва район ташкилотлари ишида жуда кўп резервлар, фойдаланилмаган имкониятлар бор. Мана бир мисол. СССР Халқ контроли комитети бизнинг фаол иштирокимиз билан ўтказган текширишда республика Қурилиш министрлигининг йирик панелли уйсозлик корхоналарини реконструкциялаш ва техника билан қайта жиҳозлаш учун жуда кўп капитал маблағ, 60 миллион сўмдан ортиқ пул сарфланганига қарамай, бу корхоналарнинг тўққизтаси лойиҳадаги қувватга чиқа олмаганлиги аниқланди. Умуман системада лойиҳадаги қувватлар 56 процент, Олмалиқ уйсозлик комбинатида эса атиги 22 процент ўзлаштирилган. Республикадаги умуман 33 та уйсозлик корхонаси бўйича ўтган йили лойиҳа қувватларининг бор-йўғи 69,7 процентидан фойдаланилди. Агар ўз тасарруфида уйсозлик комбинатлари бўлган министрликлар ва идоралар бу комбинатларни уч сменада ишлашга ўтказиш чораларини кўрмасалар ҳар бир оилани алоҳида квартира билан таъминлаш вазифасининг бажарилиши амри маҳол.

Қурилиш масалалари тўғрисида гапирганда, кўпгина министрликлар ва идоралар — буюртмачилар, область ижроия комитетларининг капитал қурилиш бошқармалари қурилишларни маблағ, сифатли лойиҳа-смета ҳужжатлари, технология ва ностандарт ускуналар билан ўз вақтида таъминламаётганликларини ҳам айтиб ўтиш керак. Маблағларни йилма-йил тақсимлашда қурилишнинг қанча давом этиши ҳисобга олинмайди. Лойиҳа институтлари ва буюртмачилар авторлик ва техника назоратини бўш амалга оширмоқдалар. Текширишимиз давомида аниқланишича, 1986 йилда 15 та иттифоқ-республика министрлиги ҳамда область ижроия комитетларининг олтита капитал қурилиш бошқармаси деярли 23 миллион сўмлик 52 объектда қурилиш ишларини олиб бориш учун пудрат шартномалари тузмаганлар. Бу йил ҳам худди шунча сўмлик пудрат шартномалари тузилмай қолган.

Халқ хўжалигидаги резервларни аниқлаш ва фойдаланиш, иқтисод қилиш ва тежамкорлик режимига риоя этган ҳолда материаллардан, меҳнат ресурсларидан ва пул маблағларидан фойдаланиш масалалари контрол ишларида катта ўрин тутади. Моддий ресурсларни нормалаш ва ҳисобга олишнинг аҳволи мунтазам текширишдан ўтказилмоқда. Ҳисобот даврида ўтказилган текширишларда жуда кўп миқдордаги ҳисобга олинмаган ҳамда рўйхатга олиш вақтида яшириб қўйилган моддий-техника ресурслари аниқланди. Бу текширишлар натижалари юзасидан кўрилган чоралар туфайли фондларни ортиқча олишга чек қўйилди ва 8,7 минг тонна қора металлар прокати, металл буюмлар ва металл конструкциялар, 2 миллион метрдан ортиқ кабель маҳсулотлари 13 минг куб метр иморатбоп ёғоч ва тахта, 22,8 миллион сўмлик 5277 та ўрнатилмаган машина-ускуналар хўжалик оборотига жалб қилинди.

Маҳсулотларни савдо тармоқларига марказлаштирилган тартибда етказиб бериш даражасини оширган тақдирда автотранспортдан фойдаланишда жуда катта резервлар мавжуд. Яқинда ўтказган текширишимиз бу масалага етарли эътибор берилмаётганлигини кўрсатди. Савдо министрлигининг кўпгина республика ва улгуржи базалари товарларни бевосита савдо тармоғига марказлаштирилган тартибда етказиб бериш ҳажмини кўпайтиришдан ўзларини четга олмоқдалар, унинг графигига риоя қилинмаяпти. Бундай аҳвол савдо ташкилотларини товарларни ўзлари олиб кетишлари учун кўп автотранспорт воситаларини жалб этишга мажбур қилмоқда, бу эса анчагина зарар келтиради.

Масалан, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг савдо бошқармасига қарашли давлат савдо таъминоти майда улгуржи моллар магазинларидан товарларни марказлаштирилган тартибда етказиб бериш ташкил этилмаган. Худди шу сабабли 800 дан ортиқ мактабгача тарбия муассасалари, болалар уйлари, интернатлар, санаторийлар ва профилакторийлар озиқ-овқат маҳсулотларини ташиш учун ҳар куни 600 тагача кичик автомобиллар ва мотороллерларни жалб қилишга мажбур бўлмоқдалар. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, ана шу юк ташишни марказлаштириш 400 га яқин автотехникани бўшатиб олиш ҳамда транспорт чиқимларининг ўзидан йилига салкам 500 минг сўм тежаб қолишга имкон беради.

Давлат агросаноат комитети корхоналари ва ташкилотларини олиб кўрайлик. Текширув ўтказилган «Ташплодоовощпром»га қарашли иккита комбинатдагина марказлаштирилган юк ташишнинг мукаммал эмаслиги оқибатида ҳар йили 110 минг сўмлик мева-сабзавот маҳсулоти нобуд бўлмоқда. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

Транспортдан фойдаланишда бошқа резервлар ҳам оз эмас. Масалан, Давлат автоинспекцияси ва Автомобиль транспорти министрлиги ходимлари билан биргаликда танлаб ўтказган текширишимиз қуйидагиларни кўрсатди. Республика йўлларида ҳар куни жуда кўп юк автомобиллари бўш қатнайди. Фақат бир кунда, 23 апрель куни умумий юк ташиш қобилияти 11 минг тоннани ташкил этадиган 1290 та юк автомобили бекор қатнаганлиги аниқланди. Улар юксиз 200 минг километр йўл босган, Ер шарини 5 марта юксиз айланиб чиққанлар.

Республика комитети маҳаллий комитетлар ва группаларнинг диққат-эътиборини ҳамиша хўжасизлик ва исрофгарчиликка, халқ мулкини талон-торож қилишга қарши курашни кучайтиришга йўналтириб турибди. Советларнинг доимий комиссиялари, касаба союзлари ва комсомол фаоллари билан биргаликда ишлаётган халқ назоратчилари ёнилғи-энергетика ресурсларини тежаш ишига реал ҳисса қўшмоқдалар. Масалан, шу йилнинг биринчи кварталида шу масала хусусида 900 та корхона, ташкилот, колхоз ва совхоз текширилди. Текшириш натижасида 112 миллион киловатт-соат электр энергияси, 56 миллион куб метр газ, кўп миқдорда ёнилғи-мойлаш материаллари ортиқча сарфлангани аниқланди. Текширув натижаларига кўра, 459 мансабдор шахс жазоланди, 209 мансабдор шахсга 40 минг сўмдан кўпроқ пул жарималари солинди. Текширув вақтидаёқ кўрилган тадбирлар туфайли энергияни анча кўп сарфлайдиган 456 корхонадан 402 таси электр энергия истеъмолининг белгилаб қўйилган чегараларида ишлатилишига эришди.

Бу соҳада самарали ишлаш намуналари ҳамма ерда бор. Аммо комитетлар ва группаларнинг ташаббуссизлигини кўрсатувчи анчагина фактлар ҳам йўқ эмас. Комитетлар ва группалар ёнилғи-энергия ресурслари, хом ашё ва материаллар исроф бўлаётганини кўра-била туриб ўзларини кўрмасликка олмоқдалар, моддий бойликларни асрашда тартиб ўрнатиш учун чоралар кўрмаяптилар. Бунда халқ контролининг Сурхондарё, Хоразм область комитетларига, Нукус, Қарши, Термиз шаҳар комитетларига, Жарқўрғон, Косон район комитетлари ва бошқа бир қанча комитетларга таъна қилиш ўринлидир.

Икки йиллик ҳисобот даврида халқ контроли органлари партия ва ҳукумат қарорлари агросаноат комплексида қандай бажарилаётганлигини, Озиқ-овқат программаси қандай амалга оширилаётганлигини мунтазам назорат этиб турдилар. Ана шу масалалар хусусида ўтказилган кўпгина текширувлар оммавий тус олиб, анчагина корхоналар, ташкилот ва хўжаликларни қамраб олди. Бу текширувлар қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришида жиддий камчиликлар ва нуқсонлар борлигини кўрсатди.

Масалан, минерал ўғитлар ва ўсимликларни ҳимоя қилиш воситалари билан таъминлаш, уларни асраш ҳамда улардан самарали фойдаланиш юзасидан ўтказилган текширув натижасида «Узсельхозхимия» хўжаликлари ва бирлашмаларининг моддий-техника базаси суст ривожланганлиги, агротехника хизмати бўлинмалари ҳозирги талабларга жавоб бермаётганлиги аниқланди. Фонд интизоми қўпол равишда бузилган, ўғитларни турларига қараб етказиб бериш планларига риоя қилинмаган, ўғитларни асраш таъминланмаган, уларнинг айнишига йўл қўйилган. Текширув вақтида 128 минг тонна ўғит қонун-қоидаларга хилоф равишда сақланаётганлиги маълум бўлди. Текширув натижалари халқ контроли комитетлари ва группаларида кўриб чиқилди, уларнинг тавсияномаларига кўра, партия ва совет органлари айбдор кишиларни жавобгарликка тортдилар. Кўрилган тадбирлар туфайли анчагина ўғитларни сақлашда тартиб ўрнатилди. 183 минг тонна ўғит сиғадиган омборлар ва бостирмалар ремонт қилинди.

Текширувлар натижасида техникадан фойдаланишда, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига прогрессив технологияларни жорий этишда анчагина камчиликлар борлиги аниқланмоқда. Аҳолини чорвачилик ва мева-сабзавот маҳсулотлари билан таъминлаш ниҳоятда ўткир муаммо бўлиб қолмоқда. Бу аввало, зарур тартиб ва уюшқоқлик, мустаҳкам интизом йўқлиги билан изоҳланади. Биз қишлоқ хўжалигидаги мавжуд резервларни ишга солишда партия, совет ва хўжалик органларига амалий ёрдам беришни ўзимизнинг долзарб вазифамиз, деб биламиз.

Бундай резервлар эса кўп.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан Халқ контроли комитети маҳаллий Советларнинг доимий комиссиялари, ички ишлар органлари, Марказий статистика бошқармаси, Молия министрлиги ва Давлат агросаноат комитети ходимлари билан биргаликда колхоз ва совхозлардаги гражданларнинг шахсий хўжалигида чорва боқиш ва томорқа участкалари бўйича белгиланган нормаларга қандай риоя қилинаётганлиги юзасидан ўтказилган текширишни мисол тариқасида айтиб ўтишим мумкин. Ўтказилган ишлар ва кўрилган чоралар натижасида аниқланган ортиқча чорва моллар ҳисобидан давлатга 23,3 минг бош қорамол, 25,6 минг қўй ва эчки, жами вазни 8 минг тонна бўлган 2,9 мингта от ва туя топширилди, матлубот кооперациясига эса 3 минг бош қорамол ва 35,7 минг бош қўй ва эчки сотилди. 7,2 минг гектар ер ижтимоий қишлоқ хўжалик оборотига киритилди.

Маълумки, корхоналарнинг ёрдамчи хўжаликларини ҳар томонлама ривожлантириш озиқ-овқат маҳсулотларини етиштиришнинг муҳим резервидир. Ҳозирча бу резервдан яхши фойдаланилмаяпти.

Ўзбекистон ССР Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига кўра, республикадаги 53 министрлик ва идорада 1322 та ёрдамчи хўжалик ташкил этилган. Аммо уларнинг кўпчилиги қониқарсиз ишламоқда. Масалан, Энергетика ва электрлаштириш министрлигининг ёрдамчи хўжалигида ўтган йили ҳар бир ходимга 2,2 килограмм гўшт, 3 килограмм сут, 5 килограмм мева; Енгил саноат министрлигида эса 1,9 килограмм гўшт, 3 килограмм сут ва 2 тадан тухум сотилди. Мингдан ортиқ киши ишлайдиган корхоналар бўлса-да, улар ҳузурида ёрдамчи хўжаликлар ташкил этилмаган. Масалан, Наманган областида 4 та ана шундай корхона, жумладан, шойи газламалар комбинати ва тикувчилик бирлашмаси бор.

Халқ депутатлари область Советлари министрлик ва идоралар, корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи қишлоқ хўжаликлари ташкил этиш учун ер участкалари ажратиш тўғрисидаги илтимосларини тўла-тўкис қондираётганлари йўқ. Бундай хўжаликларнинг 69 проценти ихтиёрида нари борса 10 гектардан ер бор. Уларнинг 398 тасига эса ер участкаси берилмаган. Ҳар бир корхонада плёнка ёпилган теплицада сабзавот, қўзиқорин етиштириш, қуёнчилик фермаси учун кўп ер керакми, ахир?

Гражданларнинг шахсий ёрдамчи хўжалигини ривожлантиришга ҳам алоҳида аҳамият бериш керак. Қишлоқда яшаётган оилалар шахсий хўжалигининг 18,4 процентида мол ҳам, парранда ҳам йўқлигига тоқат қилиб бўладими? Андижон областидаги хонадонларнинг 25 процентида, Тошкент областидаги хонадонларнинг 28,4 процентида мол ҳам, парранда ҳам боқилмаяпти. Сигир боқишга эътибор бундан ҳам ёмон. Наманган областидаги хонадонларда яшаётган оилаларнинг 65,2 процентида сигир йўқ.

Социалистик мулкни асрашни таъминлаш, ўғрилик ва товар-моддий бойликларнинг ҳамда пул маблағларининг камомади фактларини бутунлай тугатиш, шу жумладан, ишларнинг аҳволи одамларнинг ҳақли эътирозига сабаб бўлаётган аҳолига хизмат кўрсатиш соҳасида ҳам камомад фактларини тугатиш учун кураш республика Халқ контроли комитети ва унинг барча органлари фаолиятидаги энг муҳим йўналишлардан бўлиб келди ва шундай бўлиб қолмоқда.

Масалан, Ўзбекбирлашув ва унинг жойлардаги ташкилотлари ишини текшириш натижасида қуйидагилар аниқланди. Бу системада ҳар икки растрата ва ўғриликнинг бири товар қолдиқлари нормативда белгиланганидан анча кўп бўлган ерда ва ҳар учтасидан бири зарур ҳисоб-китоб йўқлиги ҳамда ўтказилаётган ревизиялар ва инвентаризацияларнинг сифати пастлиги сабабли рўй берганлиги аниқланди. Текширувлар натижасида ана шундай жиддий камчиликлар Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги системасида ҳам борлиги аниқланди.

Республика область, шаҳар ва район халқ контроли комитетлари қоида бузилиши ва суиистеъмоллар учун айбдор бўлган кўпгина савдо ходимларини жавобгарликка тортдилар: 26 киши ўз вазифасидан олиб ташланди, 62 кишига пул жаримаси солинди, 10 та материал прокуратура органларига берилди ва шу материаллар бўйича жиноий иш қўзғатилди.

Товар обороти планларини бажаришдаги аҳвол яхши эмас. Ўтган йили Савдо министрлиги планда белгиланганидан қарийб 147 миллион сўм, Ўзбекбирлашув деярли 257 миллион сўм кам пул топширди. Кўрсаткичлар бу йил ҳам яхшиланмади. Шу йилнинг тўрт ойи мобайнида Савдо министрлиги товар обороти планидагига нисбатан 93 миллион сўмдан кўпроқ, Ўзбекбирлашув 197 миллион сўмни кам топширди. Савдо раҳбарлари базаларда норматив товарларнинг запаси камайганлигини рўкач қилиб, шунинг учун улар гўё план бажарилишида қийинчиликларга дуч келаётганликларини айтмоқдалар. Аммо биз ўтказган текширишлар шундан далолат бериб турибдики, савдони уюштиришда ҳам, умумий овқатланиш корхоналари ишида ҳам, бошқа масалаларда ҳам мавжуд резервлардан тўла фойдаланилмаяпти.

Илгари бўлганидек, ҳозир ҳам базадаги товарлар билан магазинларни узлуксиз таъминлашда тезкорлик кўрсатилмаяпти. Масалан, Қашқадарё областидаги давлат савдоси магазинларида текширув чоғида аниқланишича, базаларда мавжуд бўлган 229 хил хўжалик молларидан 100 хили сотувга чиқарилмаган. Бухоро областида эса базадаги 200 хил буюмнинг 130 хили сотувда йўқ.

Чакана савдо корхоналари иш режимига риоя этилмаётганлиги оқибатида товар оборотига анча путур етмоқда. Савдодаги кўпчилик ходимлар харидорни эмас, балки ўз ҳузурларини ўйламоқдалар. Андижон шаҳридаги барча саноат моллари магазинларининг 95 проценти шаҳар меҳнаткашлари иш бошлаганларидан кейин очилишининг, 90 проценти эса соат 18—19 да ёпилишининг сабаби ҳам шу бўлса керак. Маиший хизмат корхоналарида ҳам аҳвол ана шундай.

Кўпгина кафелар, ресторанлар ва ошхоналар иши уқувсизлик билан уюштирилгани учун, зарур реклама йўқлиги ва савдо кўчада ташкил этилмаганлиги учун улар ҳувиллаб турибди. Бу ерларда хўрандалар бўш вақтларини мароқли ўтказишлари учун зарур шароитлар яратилмаяпти. Ишни ташкил этишдаги ана шу ва бошқа камчиликлар умумий овқатланиш корхоналари фаолиятига таъсир этмоқда.

Савдо шохобчаларининг ва маҳаллий Советларнинг раҳбарлари магазинларни оқилона жойлаштириш тўғрисида ҳам ўйлаб кўришлари керак.

(Давоми учинчи бетда).

УН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ V СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИНИНГ ФАОЛИЯТИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

Савдо ва маиший хизмат соҳасидаги ишларнинг аҳволи ҳамиша назоратни кучайтириб боришни, бу ишда халқ контроли ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ва жамоат ташкилотларининг яна ҳам баҳамжиҳат ишлашини талаб этади. Аммо назаримизда бу йўналишдаги ана шу куч-ғайратларнинг ўзигина етарли эмас. Тегишли министрликлар ва идораларнинг ўзи ҳам янада қатъият билан иш юритишлари керак, улар ҳозир кўпинча аҳолига хизмат кўрсатишни ташкил этишдаги жиддий камчиликлар билан муроса қилмоқдалар, қоидаларни бузган ва суиистеъмолга йўл қўйган ходимларга нисбатан принципсизлик позициясида турибдилар.

Аҳолига медицина хизмати кўрсатишдаги жиддий камчиликлар катта ташвиш туғдирмоқда. СССР Халқ контроли комитети ходимлари билан биргаликда ўтказилган сўнгги текширувларимиздан бирида шу нарса аниқландики, республика аҳолисини дори-дармон билан таъминлаш ниҳоятда паст, ҳозирги медицина фани ва амалиёти талабларидан, мавжуд имкониятлардан жуда орқада қолмоқда. Шунинг учун ҳам Ўзбекистон ССРда жон бошига дори-дармон билан таъминланиш мамлакатдаги энг паст кўрсаткичлардан биридир. Қорақалпоғистон АССР ва Фарғона, Қашқадарё, Хоразм каби областларда бу кўрсаткич яна ҳам ёмон. Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги, унинг қарамоғидаги органлар ва муассасалар ишидаги жиддий камчиликлар оқибатида ана шундай аҳвол содир бўлди.

Текширувларнинг анчагина қисми корхоналар, ташкилотлар, хўжаликларда меҳнат интизомига, социал адолат принципларига нечоғлик риоя қилинаётганлигига, ичкиликбозлик ва алкоголизм, меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги қонунлар қандай бажарилаётганлигига бағишланди.

Яқинда комитет Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг Партия комиссияси билан биргаликда Дон маҳсулотлари министрлигининг корхоналари ҳамда ташкилотларида партия ва ҳукуматнинг меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тўғрисидаги қарори қандай бажарилаётганлигини текширди. Бу корхоналар ва ташкилотларнинг кўпчилигида ҳисоб-китобнинг яхши йўлга қўйилмаганлиги, фонд интизоми бузилаётганлиги, ўғрилик ва суиистеъмоллар учун шароит яратилаётганлиги аниқланди.

Текширув чоғида камчилик ва бузилишлар аниқланиши билан бир қаторда уларни келтириб чиқарган сабаблар ҳам кўрсатилди, камчиликлар ва бузилишларни бартараф этиш йўллари ҳамда ишни ўнглаб олиш резервлари қидирилди. Жумладан, республика Халқ контроли комитети мева-сабзавот маҳсулотларини сақлаш ва ташиш учун холодильник ҳамда рефрижератор хўжалигидан фойдаланишни, тайёрланган мева-сабзавот маҳсулотини қатъиян навлар бўйича сотишни текшириш якунлари бўйича Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига тегишли таклифларни тақдим этди.

Биз мактабгача тарбия болалар муассасалари ва касалхоналарда овқатланишни уюштиришни яхшилаш тўғрисида таклифлар ҳам киритдик. Савдо ташкилотлари мактабгача болалар тарбия муассасалари ва касалхоналарга сут, гўшт, ёғ ҳамда сабзавот, мева ва бошқа маҳсулотларни муттасил етарли миқдорда етказиб бермаётирлар, кўпинча бундай маҳсулотларнинг етишмаслиги нон ва ун маҳсулотлари билан қопланмоқда. Бунинг устига кўпгина маҳсулотлар яхши сақланмаяпти. Уларнинг бир қисми ўғирланмоқда. Республикадаги кўпгина болалар уйларида ҳам ана шундай фактлар аниқланди. Комитет ўз текширувлари натижаларига кўра, айбдор шахсларни жазолаб, уларни қаттиқ жавобгарликка тортди.

Маҳаллий Советлар уйларида яшаётганлиги ва коммунал хизматдан фойдаланаётганлиги учун ҳақ тўлашни янада такомиллаштириш мақсадида комитет квартира ҳақи ва коммунал хизмат қийматини корхоналарнинг бухгалтериялари орқали чегириб қолишни таклиф этди. Бу таклифни республика Министрлар Совети қўллаб-қувватлади. Ҳозирги вақтда республика Уй-жой ва коммунал-хўжалик министрлиги Чирчиқдаги «Ғунча» тикувчилик фабрикасида квартираларни ижарага олувчилар билан пулсиз ҳисоб-китоб бўйича эксперимент ўтказмоқда.

Партия ва ҳукумат меҳнаткашларнинг хатлари ҳамда шикоятлари билан ишлашни уюштиришга нечоғлик катта аҳамият бераётганлиги маълум. Бу хатлар ва шикоятларни текшириш, ўрганишга халқ назоратчиларининг анчагина вақти ва куч-ғайрати сарфланмоқда. Икки йиллик ҳисобот даври мобайнида республика комитетининг ўзигагина 7600 киши хат билан мурожаат қилди ва қабулхонада бўлди.

Республика Халқ контроли комитети ва унинг жойлардаги органлари министрлик ва идораларда, уларга қарашли ташкилотларда гражданларнинг хатлари билан ишлаш ҳамда уларни қабул қилишнинг аҳволини муттасил текшириб турибдилар. Комитет мажлисларида Социал таъминот, Ўрмон хўжалиги министрликлари, Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети ҳамда бошқа министрлик ҳамда идораларнинг шу масала хусусидаги ҳисоботлари тингланди. Ҳаммаси бўлиб республика халқ контроли комитетлари 2200 дан кўпроқ корхона, ташкилот ва хўжаликларда ана шу ишларнинг аҳволини текширдилар.

Айни вақтда республика, область, шаҳар ва район комитетларининг хатлар ҳамда шикоятлар билан ишлашида кўпгина камчиликлар бор. Бу хат ва шикоятларни юзаки текшириш ҳамда мансабдор шахсларнинг ғайриқонуний хатти-ҳаракатларига либералларча баҳо бериш, гражданларнинг айрим шикоятлари ва аризаларини кўриб чиқиш муддатларини бузиш, сансалорлик, расмиятчилик ҳолларига ҳали ҳам йўл қўйилмоқда. Меҳнаткашларнинг хатлари ва сигналлари юзасидан текширувлар натижаларига кўра қабул қилинаётган тадбирларнинг зарур даражадаги ошкоралиги ва самараси ҳамиша ҳам таъминланмаётир.

Биз республика комитетининг деярли ҳар бир мажлисида ўз қарамоғимиздаги комитетларнинг хатлар билан ишлаши тўғрисидаги ҳисоботларини эшитиб бормоқдамиз. Аризалар ва шикоятларга эътиборсизлик билан қарашнинг ҳар бир фактига принципиал баҳо берилмоқда.

Министрликлар ва идоралар бошқарув аппаратлари ишида сансалорлик, бюрократизм, ижро интизомсизлиги ҳали кўп. Етти министрлик ва идоранинг 240 та корхонаси ва ташкилотида текширув ўтказилиб шу нарса аниқландики, илгари бўлганидек, ҳозир ҳам вақтнинг кўп қисми турли-туман йўл-йўриқлар, инструкциялар тузишга, кўпдан-кўп ахборотлар, кўп ҳолларда эса кераксиз ҳужжатлар йиғишга сарфланмоқда.

Текширувлар натижасида бошқарув аппаратидаги бошқа талайгина камчиликлар ҳам очиб ташланмоқда. «Госкомводстрой» системасининг ўзидагина ортиқчаликлар ҳамда маъмурий бошқарув ходимларини сақлаш учун ғайриқонуний тарзда 354 минг сўм сарфланганлиги аниқланди. Умуман республика бўйича ўтган йил ва шу йилнинг тўрт ойи мобайнида комитетларнинг тавсиясига кўра, бошқарув аппарати ходимларининг сони 2197 кишига қисқартирилди, бунинг натижасида 2,7 миллион сўм иш ҳақи фонди тежаб қолинди.

Идоравий назорат ҳам жиддий қайта қуришга муҳтождир. Чунки назоратсизлик ва бўшашувчиликнинг сабабларидан бири ана шу идоравий контролнинг заифлигидадир. Мисол тариқасида «Главсредазирсовхозстрой»даги контрол-ревизия ишининг аҳволини текшириш натижаларини айтиб ўтмоқчиман. Давлат банкининг маълумотларига кўра, бу бош бошқарма ташкилотларида йил давомида 10 миллион сўмгача қўшиб ёзишлар йиғилиб қолади. Аммо идоравий ревизорлар бундай қўшиб ёзишларнинг жуда кам қисминигина аниқламоқдалар. Текширув шуни кўрсатдики, бош бошқарманинг бирлашмаларидан биридаги икки ревизор учун бир ярим йил мобайнида 6 минг сўмдан кўпроқ иш ҳақи тўланган. Улар шу давр ичида аниқланган ғайриқонуний харажатлар эса фақат 1,6 минг сўм бўлган. Баъзи бошқа министрлик ва идоралардаги контрол-ревизия аппаратининг иши ҳам бундан яхши эмас.

Биз министрлик ва идоралар аппарати ревизорлари ишига етарли аҳамият бермаётганлигимизни тан олишимиз керак. СССР Олий Советининг сессиясида халқ контроли органлари бунинг учун ниҳоятда адолатли танқид қилинди.

Корхоналар ва ташкилотларнинг мустақиллиги, ташаббускорлиги анча ошаётган хўжалик юритишнинг ҳозирги янги шароитларида идоравий назорат билан бир қаторда идоралараро назоратда ҳам зарур тартиб ўрнатиш ғоят зарур бўлиб қолди. Яхшироқ ҳамжиҳатлик қилиш, текширувларнинг бир вақтда, баб-баравар бўлиб, бир-бирининг ишини қайтариши ва такрорлашни тугатиш мақсадида идоралараро назоратни амалга ошираётган давлат органлари ўтказаётган текширувларни мувофиқлаштириб туриш учун республика кенгаши тузилди ва у бир йилдан бери ишлаб турибди. Унинг ишида 11 министрлик ва идоранинг вакиллари иштирок этмоқдалар. Кенгаш ишига Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети бошчилик қилмоқда. Бундай кенгашлар область, шаҳар ва районларда ҳам тузилди. Уларнинг ишини мувофиқлаштириш туфайли 1986 йилда кенгашга кирадиган ташкилотлар ўтказадиган текширувлар сонини умуман, республика бўйича икки мингтага камайтириш мумкин бўлди.

Айни вақтда жойлардаги ишни ўрганиш шундан далолат бермоқдаки, бир вақтнинг ўзида баб-баравар бир хилдаги текширувлар давом этмоқда. Буни бартараф этиш мумкинми? Тошкент область Оржоникидзе райони мисолида шуни текшириб кўришга қарор қилдик. Барча назорат қилувчи органлар ва жамоат ташкилотларининг куч-ғайратларини бирлаштириб, бу районда ҳар бир конкрет корхона ва ташкилотни йилига бир марта текширувдан ўтказишни белгиладик, аммо бу текширув комплекс бўлиши, аниқланган камчиликларни бартараф этиш юзасидан тадбирлар қабул қилиш ҳамда амалий ёрдам бериш шартлиги назарда тутилди. Шу нарса равшан бўлдики, ҳар бир алоҳида назорат қилувчи ташкилот режалаб қўйган 397 та текширувни 64 та комплекс текширувга бирлаштириш ва бу иш учун беш марта кам вақт сарфлаш мумкин экан.

Республика комитети ҳозир ишда фаоллик ва ташаббускорликни оширишни талаб қилмоқда. Афсуски, ҳали қайта қуришнинг моҳиятини тушунмай, сусткашлик билан ишлаётган шундай комитетлар ва шундай ходимлар бор. Бу, масалан, Андижон область комитетидир. Бу комитет кўпинча майда-чуйда масалаларни кўтариб чиқади, уларни чуқур ўрганмайди. Бу ерда текширишлар давомида камчиликларни бартараф қилишни ўрганишмаган ва табиийки, халқ хўжалиги тармоқларида ишлар аҳволини яхшилашга зарур таъсир кўрсатмаяптилар. Область комитетининг раиси А. Отахонов ўз ишини қайта қуриш у ёқда турсин, балки шундай қилишни шаҳар ва район комитетларидан ҳам талаб қилмаяпти.

Комитетларимиз ишини яхшилаш кўп жиҳатдан кадрлар танлашга, уларнинг ишчанлик, сиёсий ва маънавий фазилатларига боғлиқдир. Биз 1986—1990 йилларда халқ контроли комитетлари кадрлари билан иш олиб бориш истиқболли планини тасдиқладик. Кадрлар резервининг шахсий ва сифат составини мунтазам қайта кўриб чиқиш белгиланди. Айни вақтда партия ташкилотлари билан биргаликда комитетларнинг штатдаги ва штатдан ташқари ходимлари ҳамда группалар раисларини орасидан кадрлар танлашга эътибор кучайтирилди.

Комитетларимизда кадрлар доимий равишда янгиланмоқда. Айни вақтда 2 йил ичида 200 га яқин ходимимиз ёки ходимларнинг деярли учдан бир қисми партия ва совет, хўжалик ишларига кўтарилганлигини айтиб ўтишни истардим. Ўз вазифаларини уддалай олмаган ёки ўз обрўсини тўкиб қўйган бир қанча ходимлар вазифаларидан бўшатилди. Уларнинг ўрнига комитетларга асосан халқ хўжалиги турли тармоқларининг мутахассислари бўлган ёш, серғайрат кишилар келиб қўшилмоқда. Бироқ уларнинг кўпчилигида контроллик фаолияти кўникмалари етишмайди. Шунинг учун ҳам республика комитети уларга контрол формалари ва методларини ўргатиш юзасидан бир қанча тадбирлар кўрмоқда. Комитетда область, шаҳар ва район комитетларининг раислари ҳамда инспекторларининг уч кунлик семинарлари мунтазам ўтказилмоқда. Икки йил ичида республика халқ контроли органларининг штатдаги деярли барча ходимлари ўқувнинг мана шу формасига жалб этилди. Энг яхши коллективлар ва группаларнинг иш тажрибаси ҳақида ҳикоя қилувчи материаллар, турли методик қўлланмалар тайёрланмоқда ва жойларга юборилмоқда. Лекин бевосита жойларнинг ўзида амалий ёрдам бериш — энг таъсирчан тадбирдир. Республика комитетининг ходимлари шу мақсадда мунтазам равишда областлар, шаҳар ва районларга командировкага юборилмоқда.

Бевосита корхоналар, ташкилотлар, колхоз ва совхозларда ишлаб турган группалар ва постлар фаолиятини фаоллаштириш контролни кучайтириш ҳамда ижрони текшириш ишида принципиал аҳамиятга эгадир. Халқ контроли, унинг камчиликларнинг олдини олиш характери самарадорлиги айни ана шу группалар ва постлар қандай ишлаётганлигига, улар камчиликларга қарши курашда қандай позицияни эгаллаётганлигига ҳал қилувчи даражада боғлиқдир. Комитетларнинг ходимлари олдига иш планларида группалар билан биргаликда кўпроқ текширувлар ўтказиш, текширувларга группалар ва постларнинг аъзоларини жалб этиш, ҳар қандай масалани ўрганиш халқ контроли группасининг иши билан танишишдан бошлаш ва бу иш унга зарур амалий ёрдам бериш билан туғаллашини кўзда тутиш вазифаси қўйилди. Группаларнинг раислари тегишли масалаларни муҳокама қилиш чоғида комитетларнинг мажлисларига таклиф этиладилар, узил-кесил қарорлар тайёрлашда уларнинг фикрлари ҳисобга олинади. Шу билан бирга группаларга қарорларнинг бажарилиши устидан назорат қилиш вазифаси тез-тез топшириладиган бўлиб қолди.

Жойларда тез-тез бўлиб, группаларнинг раислари билангина эмас, айни вақтда оддий халқ назоратчилари билан учрашиб, суҳбатлашиб, уларга аниқланган камчиликларни тугатиш устидан контролни кучайтиришга оид тавсиялар бериш ишимиз практикасига кириб бормоқда. Лойиҳаси ҳозир муҳокама қилинаётган давлат корхонаси (бирлашмаси) тўғрисида Қонун қабул қилиниши муносабати билан хўжалик ва социал масалаларни ҳал этишда халқ контроли группалари ва постларининг роли, шубҳасиз, анча ошади. Афсуски, ҳозирча уларнинг кўпчилиги сусткашлик қилиб, хўжасизлик ва исрофгарчилик фактларини четлаб ўтмоқдалар, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизоми бузилишларига, халқ мулки талон-торож қилинишига қарши курашда ўз ҳуқуқларидан яхши фойдаланмаяптилар. Кўпинча, ҳатто, яхшилар қаторида бўлган группаларда халқ назоратчиларининг бир қисми контрол фаолиятида иштирок этмаяпти.

Группалар фаол ишлаши учун энг аввало, иккита масалани ҳал этиш зарур. Биринчиси, бу группалар составига ташаббускор, принципиал, тиниб-тинчимас кишиларни танлаб олиш; иккинчиси, партия ва хўжалик раҳбарлари халқ назоратчиларини чинакам амалий қўллаб-қувватлашини таъминлашдан иборат. Аммо кўпинча шундай бўлади. Халқ назоратчилари текширув ўтказиб, камчиликларни очиб ташлайдилар. Ана шу камчиликлар тўғрисида маъмуриятга маълум қиладилар, маъмурият эса ҳатто бунга ўз муносабатини билдирмайди. Шундай ҳоллар ҳам бўладики, баъзи хўжалик раҳбарлари халқ назоратчиларининг ижтимоий фаолияти учун ҳатто уларни таъқиб этиш йўлини тутадилар. Бундай фактларни тугатишда партия ва совет органларининг ёрдами ғоят муҳимдир.

Халқ контроли органларининг бутун фаолияти партия ва халқ депутатлари Советларининг бевосита раҳбарлигида амалга оширилмоқда. Халқ контроли органларининг кучи ҳам мана шундадир.

Халқ контроли органлари ишини партия ташкилотларида, партия комитетларининг бюро ва пленумларида, Советларнинг сессияларида мунтазам кўриб чиқиш улар учун, айниқса, муҳим аҳамиятга эгадир. 1985 йилда 125 та комитет ва 1633 та группа, 1986 йилда 82 та комитет ва 1041 та группа Советларнинг сессияларида ҳисоб берди. Бундан ташқари, халқ контроли комитетлари меҳнат коллективлари ҳузурида ҳисоб бериб турадилар. Бу йил 600 га яқин шундай ҳисобот берилди. Комитетлар ва группалар фаолиятини танқидий кўриб чиқиш халқ контролини ташкил этишни такомиллаштиришга, унинг натижадорлигини оширишга кўмаклашади.

Аминмизки, республика Халқ контроли комитети фаолиятининг Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясида муҳокама қилиниши комитетлар ва группалар ишини янги даражага кўтаришга, КПСС XXVII съезди қарорлари қандай рўёбга чиқарилаётганлигини контрол қилиш самарадорлигини оширишга ёрдам беради.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ УЙ-ЖОЙ-КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ ИШИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети уй-жой-коммунал хўжалик доимий комиссиясининг раиси депутат С. А. ХЎЖАЕВА доклади

Депутат ўртоқлар! Уй-жой-коммунал хўжалик доимий комиссиясининг иши Коммунистик партия ва Совет давлатининг диққат-марказида турган катта социал проблема билан мустаҳкам боғлиқдир. Бу проблеманинг ҳал этилиши, сўзсиз, қурилиш суръатларини анча ўстиришни талаб этади. Шу билан бирга мавжуд уй-жой фондини сақлаш тўғрисида ғамхўрлик қилиш жуда катта аҳамиятга эгадир.

Республикамизда уй-жой қурилиши суръатлари йил сайин ўсиб бормоқда. Сўнгги 6 йил давомида қарийб 30 миллион квадрат метр уй-жой майдони — уларнинг ярми янги типовой лойиҳалар асосида қурилди. Бу жуда катта рақамдир. Аммо шуни эътироф этиш керакки, уй-жой проблемаси ҳамон жуда суст ҳал этилмоқда. Ўтган беш йилликнинг ўзидагина 3,2 миллион квадрат метр уй-жой қуриб битказилмади, яъни 45 мингта квартирага одамлар кўчиб кирмади. Қишлоқ аҳолисининг 50 процентдан ва шаҳар аҳолисининг 40 процентдан кўпроғи ҳамон эски пахса уйларда яшаётган бир шароитда худди шундай бўлмоқда. Тошкент шаҳрининг ўзида ҳам замонавий қулайликлари бўлмаган қарийб 32 мингта эски уйлар бор. Шунинг учун ҳам комиссиямиз тошкентликларнинг 39 минг оиласи XII беш йилликда шинам уйларга кўчирилишини қўллаб-қувватлайди. Комиссия бюджет маблағларидан фойдаланибгина эмас, шу билан бирга маҳаллий Советлар, корхоналар, совхозлар, колхозларнинг ташаббуси асосида барча маҳаллий имкониятлардан фойдаланиб, ҳамма областлар, шаҳарлар, районлар бўйича уй-жой муаммосини ҳал этишнинг мана шундай конкрет планлари ишлаб чиқилиши зарур, деб ҳисоблайди.

Уй-жой-коммунал хўжалик комиссияси ҳисобот давридаги ўз ишларида уй-жой фондини ҳисобга олиш ва тақсимлашда зарур давлат тартибини йўлга қўйишга биринчи даражали аҳамият берди. Жойларда ўтказилган текширувлар натижасида уй-жойларни тақсимлаш чоғида ва уни сақлашда социал адолат принципи бузилаётганлиги фактлари аниқланди. Масалан, квартираларни ҳисобга олиш узоқ вақт тартибга солинмаган Андижон областида шундай фактларга йўл қўйилган. Областда кўплаб квартиралар ойлаб, ҳатто йиллаб бўш ётади. Буни қонунни четлаб ўтиб, ўзбошимчалик билан квартираларга кўчиб кириш учун атайлаб шароит яратишдан бошқа нарса эмас, деб баҳолаш мумкин. Депутатлар Фарғона шаҳрида ҳам шундай ҳодисаларга дуч келишди. Шаҳарда ўзбошимчалик билан квартираларни эгаллаш, ордерсиз ва прописка қилинмай яшаш деярли оддий ҳол бўлиб қолди ва аллақачонлардан буён буни ҳеч ким фавқулодда ҳодиса, деб ҳисобламаяпти. Тошкентда ва республиканинг бошқа шаҳарларида ҳам шунга ўхшаш фактлар анчагина.

Бундай практика партиянинг социал адолат принципини мустаҳкамлаш йўлига зиддир. Шунинг учун комиссия бундан буён ҳам уй-жойлар қонунга қатъиян мувофиқ тарзда тақсимланиши устидан реал контролликни амалга оширишни ўзининг асосий вазифаларидан бири, деб ҳисоблайди.

Уй-жой фонди — жуда катта бойлик ва биз уни авайлаб сақлашимиз зарур. Комиссиямиз уй-жой фонди давлат асосий фондларининг тўртдан бир қисмини ташкил этганлиги учунгина эмас, шу билан бирга у катта социал проблема бўлганлиги сабабли ҳам уй-жой фондини сақлашга катта эътибор берди.

Комиссия уй-жойлардан фойдаланиш билан боғлиқ масалалар юзасидан Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалик министрлиги, бошқа министрликлар, «Ўзбекгидроэнергострой» тресты, Бўстонлиқ район ижроия комитетининг фаолиятини ўрганиб чиқди. Ўтказилган текширувлар бир қанча министрликлар ва идораларда уй-жой фондини сақлашга партиявий, давлат нуқтаи назаридан ёндашилмаётганлиги фактлари борлигини кўрсатди. Айни вақтда республикада уй-жойлардан фойдаланиш ва уларни сақлаш билан боғлиқ кўпгина проблемалар уларни қуриш чоғидаёқ юзага келмоқда. Уй-жойларни мустаҳкам, пишиқ-пухта ва кўркам қилиб қуриш керак. Бу ҳақда доимо гапирилмоқда. Аммо иш қийинчилик билан олға силжимоқда.

Уй-жойлар ҳамда социал-маданий-маиший объектларни катта-катта камчиликлари билан фойдаланишга топшириш сингари яроқсиз практикага шу вақтгача барҳам берилмаган. Санитария-техникавий, электромонтаж ва пардозлаш ишлари сифати илгаригидек паст даражададир.

Чунончи, 1986 йилда статистика органлари 62 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилганлиги тўғрисидаги маълумотларни, шу жумладан, Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигидан (министр ўртоқ Мананников) 26,1 минг квадрат метр, Узагропромстройдан (ўртоқ Набиев) 23,6 минг квадрат метр, Главсредазирсовхозстройдан, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетидан (Турсунов, Сапаев, Боймиров ўртоқлар) уларнинг ҳар биридан 3 минг квадрат метргача уй-жой фойдаланишга топширилганлиги тўғрисидаги маълумотларни ҳисоботлардан чиқариб ташлади. Бу эса 1500 тадан ортиқ квартира демак.

Ўтган йилнинг декабрь ойида Узагропромстрой ва Главташкентстройга қарашли 281 та уй текширилди. Улардан 174 таси ёки 62 процентида камчиликлар борлиги ва иш сифати пастлиги аниқланди. Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлиги бунёд этаётган уйларнинг 80 процентида камчиликлар борлиги кўрсатиб ўтилди.

Бракка йўл қўяётган қурувчиларнинг масъулиятсизлиги оқибатларини тугатиш маҳаллий Советлар зиммасига оғир юк бўлиб тушмоқда. Улар уй қурилишидаги камчиликларни капитал ремонт маблағлари ҳисобига тугатишга мажбур бўлмоқдалар.

Қурувчилар масъулиятининг паст даражада эканлигигина эмас, шу билан бирга уйларни фойдаланишга топшириш тўғрисидаги ҳужжатларни имзолайдиган кишиларнинг масъулиятсизлиги туфайли ҳам қурилиш сифати яхши бўлмаяпти. Шаҳар ва район ижроия комитетлари раисларининг қабул комиссияларига бошчилик қилаётган ўринбосарлари кўпинча план бажарилганлиги тўғрисида эртароқ рапорт бериш учун муросасозлик қилиб келмоқдалар.

Қурилиш сифатининг паст бўлишида таъминот ташкилотларининг ҳам анчагина айби бор. Биз етказиб берилаётган дурадгорлик буюмлари ва паркет тахта, линолеум, санитария-техника воситалари, гулқоғоз, фурнитура ва бўёқлар сифатини текшириш билан шуғулландик. Бригадирлар ва ишчилар кўпгина қурилиш материалларининг сифати яхши эмаслигини ва улардан яхши уйлар қуриб бўлмаслигини айтмоқдалар.

Биз уй-жой қурилишига материаллар етказиб бераётган министрликлар ва идоралардан қурилиш материалларининг сифатини яхшилашга алоҳида эътибор беришни сўраймиз.

КПСС XXVII съездида сифат тўғрисидаги Қонунни жорий этиш ҳақидаги, ишларни амалга ошириш босқичидаёқ бракни аниқлашга имкон берадиган моддий ва маънавий жавобгарлик умумдавлат системасини вужудга келтириш тўғрисидаги масала ғоят кескин тарзда ўртага қўйилди.

Саноат корхоналарининг тажрибаси қуриб битказилган уйларни қабул қилиш учун жавобгарликни ҳозирги пайтдаги сингари шаҳар ва район ижроия комитетларига эмас, балки Ўзбекистон ССР Қурилиш ишлари давлат комитетига бўйсунувчи давлат комиссияси зиммасига юклаш тўғри эканлигини кўрсатмоқда. Бу ишни штатларни кўпайтирмай туриб, амалга ошириш мумкин, шундай қилинганда талаб ғоят қатъий ва аниқ қилиб қўйилади.

Госстрой қурилишнинг барча қатнашчиларидан қурилган объектлар стандартга мос бўлишини талаб қилиши мумкин бўлади.

Комиссиямиз уй-жой-қурилиш кооперативлари проблемасини ўрганиб чиқди. Кооператив уй-жой қурилишини ривожлантириш — уй-жой проблемасини ҳал этишнинг муҳим жиҳатларидан биридир. КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленумида кооператив уй-жой қурилишининг аҳамияти яна бир бор таъкидланди. Кооператив қурилиш ҳажми йил сайин ўсиб бораётганлигини айтиб ўтиш керак. Бироқ кооператив уйлардан фойдаланиш хизмати йўлга қўйилмаган. Бу эса аҳолининг кўпдан-кўп шикоятлари ва эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Доимий комиссия Ўзбекистон ССР Министрлар Советидан бу проблемани муҳокама этишни ва тегишли қарор қабул қилишни сўрайди, чунки ҳозирги вақтда 3 миллион квадрат метрдан ортиқ кооператив уй-жой деярли бўш ётибди.

Уй-жой-коммунал хўжалик доимий комиссияси кейинги вақтда бир қанча министрликлар ва идораларнинг уй-жойларни сақлашга муносабатини бирмунча ўзгартиришга муваффақ бўлди. Лекин зарур ўзгаришга эришилмади. Идораларга қарашли бўлган уйларнинг 60 процентдан кўпроғи ҳамон узоқ вақт ремонт қилинмай фойдаланилмоқда. 24 та министрлик ва идорадан 16 таси уй-жой фондини ремонт қилиш бўйича XI беш йиллик ва 1986 йил планини бажармади. Бу министрликлар ва идоралар айни мана шу мақсадлар учун махсус ажратилган 75 миллион сўмдан ортиқ давлат маблағини ўзлаштирмадилар, деярли 2 миллион квадрат метр фойдали уй-жой майдонини (бу тахминан 50 мингта квартира) ремонт қилмадилар.

Комплекс ремонтнинг ялпи салмоғи йил сайин қисқариб бораётганлиги хавотирликка солади. Агар 1981 йилда комплекс ремонт капитал ремонт умумий ҳажмининг 20 процентини ташкил этган бўлса, 1986 йилда атиги 8,4 процентини ташкил этди.

Кўп ҳолларда уйларни ремонт қилиш плансиз асосда, енгил-елпи, сантехника ускуналарини алмаштирмай, территорияни ободонлаштирмай, болалар майдончалари барпо этмай амалга оширилмоқда. Бир квадрат метр уй-жойни ремонт қилишга республикада ўртача 35-40 сўм сарфланаётган бир пайтда баъзи министрликлар ва идоралар бу иш учун атиги 10—15 сўм сарфламоқдалар. Шундай харажат билан яхши ремонт қилиб бўлмайди, албатта. Шунинг учун ҳам кўпинча биноларни шунчаки оқлаш ёки сифатсиз бўяшни капитал ремонт, деб кўрсатмоқдалар.

Уй-жой фондини сақлашга бундай муносабатда бўлиш нималарга олиб келиши мумкинлигини Фарғона области мисолида кўриш мумкин. Мазкур областда 1986 йилнинг декабрида комиссиямизнинг сайёр мажлиси ўтказилган эди. Шу областда министрликлар, идоралар ва маҳаллий Советларга қарашли уйларнинг 56 проценти 1966 йилдан буён бирор марта ҳам ремонт қилинмаган. Шу жумладан 50 йил ва ундан кўпроқ вақтдан буён фойдаланиб келинаётган 456 та уй ҳам бирор марта ремонт қилинмаган. Мана шу уйларнинг анча қисми бундай шароитда эскириб қолганлиги ажабланарли эмас. Доимий комиссия ишида қатнашган Энергетика ва электрлаштириш, Енгил саноат министрликлари, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси раҳбарлари ва бошқалар мана шу ва бошқа камчиликларни ўз кўзлари билан кўриб ишонч ҳосил қилдилар.

Шуни тўғридан-тўғри айта оламизки, уй-жойлар фақат Фарғона областидагина яхши ремонт қилинмаяпти, деб бўлмайди. Тошкент, Нукус, Бухоро ва бошқа шаҳарларнинг аҳолисидан ҳам жуда кўплаб шикоятлар олинмоқда.

Бундай аҳволга бундан буён тоқат қилиш мумкинми? Шу нарса мутлақо равшанки, давлат уй-жой қурилишига кўплаб миқдорда маблағ сарфламоқда ва у қурилган бинолар амалда ўз ҳолига ташлаб қўйилишига тоқат қила олмайди.

Биз министрликлар ва идораларга қарашли уйлар штатлар, маблағлар ва моддий ресурслар билан биргаликда маҳаллий Советлар ихтиёрига топширилган тақдирдагина уларни сақлаш ва ремонт қилишни муваффақиятли амалга ошириш мумкин, деб ҳисоблаймиз. Бу тўғрида ҳукуматнинг махсус қарорлари ҳам бор. Бироқ бир қанча министрликлар ва идоралар мазкур қарорларга амал қилмаяптилар, ижроия комитетларнинг уй-жой-коммунал хизмат муассасалари эса зарур даражада қатъиятлик кўрсатмаяптилар.

Шундай мисолларни ҳам учратиш мумкин: баъзи нуфузли идораларимиз ўзларининг уй-жой фондини Советлар ихтиёрига тезроқ топширишга уринмоқдалар. Бироқ ана шу уйлар қандай аҳволда? Масалан, «Ўзбекгидроэнергострой» тресты Бўстонлиқ район ижроия комитети балансига фойдаланишга топширилганидан бери ўтган бутун вақт давомида, яъни 16—20 йил мобайнида бирор марта ҳам ремонт қилинмаган 100 та кўп қаватли уйни топширди. Агар район ижроия комитети ремонт-қурилиш ташкилотининг қувватлари йилига 5—7 та уйни ремонт қилиш имконини беришини ҳисобга оладиган бўлсак, топширилган мана шу уйларни тартибга келтириш учун камида 20 йил талаб этилишини ҳисоблаб чиқиш қийин эмас.

Кўриниб турибдики, республика Министрлар Совети давлат планини бажариш учун қўйилган талаб сингари уй-жой фондини сақлаш ва ремонт қилиш учун ҳам министрликлар ҳамда идоралар олдига шундай қатъий талаб қўйиши зарур.

Комиссиямизнинг иш практикаси уй-жой-коммунал хўжалигида бошқа анчагина ҳал этилмаган проблемалар ҳам борлигини кўрсатди. Панеллар ва уларни туташтириш сифатсизлиги зах босган квартираларнинг кўпайишига олиб келди. Тошкент шаҳрининг ўзидагина 4 мингдан ортиқ, Фарғонанинг Қиргули районида эса 1100 тадан кўпроқ шундай квартира бор. Бундай жиддий камчиликни бартараф этиш учун мустаҳкам техникавий ечимга эга эмасмиз. Айни вақтда зах босган квартиралар одамлар саломатлигига зарарли таъсир ўтказмоқда, мана шундай ҳар бир квартирани бутунлай яроқли ҳолга келтириш 1000—1500 сўмга тушмоқда.

Комиссия Ўзбекистон ССР Министрлар Советидан Ўзбекистон ССР Госстройига ва Уй-жой-коммунал хўжалик министрлигига, тегишли лойиҳа институтларига бу муаммони ҳал этиш, айни вақтда сифатсиз панеллар ишлаб чиқаришда ва уларни нотўғри туташтиришда айбдор бўлган кишиларга нисбатан талабни кучайтиришни топширишни сўрайди.

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎН БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ V СЕССИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ УЙ-ЖОЙ-КОММУНАЛ ХЎЖАЛИК ДОИМИЙ КОМИССИЯСИНИНГ ИШИ ТЎҒРИСИДА

(Давоми. Боши учинчи бетда).

Кенг кўламда ва зарур даражада текширилмай туриб, оммавий қурилишда экспериментал-типовой лойиҳалардан фойдаланиш натижасида юзага келган «нур билан иситиш» усулини алмаштириш муаммоси республика уй-жой-коммунал хўжалигида ғоят ўткир масала бўлиб турибди. Бундай системанинг узоқ муддатга бардош бермаслиги катта харажатларга сабаб бўлмоқда. Комиссиямиз номига аҳолидан шу масалаға оид кўплаб шикоят ва аризалар тушди.

Биз Ўзбекистон ССР Госстройидан мана шу масалани махсус кўриб чиқиш ва келгусида турмуш синовидан ўтмаган ечимлар қўлланишига йўл қўймаслик чораларини кўришни сўраймиз.

Ўзбекистон ССР Уй-жой-коммунал хўжалик министрлигининг ремонт-қурилиш бўлинмалари асбоб-ускуналар, механизмлар, эҳтиёт қисмлар ва материаллар билан яхши таъминланмаганлиги капитал ремонт планларининг бажарилмаслигига, ремонт сифатининг пастлигига кўплаб сабаб бўлмоқда. Республика Уй-жой-коммунал хўжалик министрлигининг «Узремстрой» трестига қарашли асбоб-ускуналар ва механизмларнинг ярмидан кўпроғини ҳисобдан чиқариш керак.

Трест бўлинмаларида қўл меҳнати 60 процентга етганлиги, кадрлар қўнимсизлиги эса 30 процентдан ошаётганлиги бежиз эмас. Кадрлар резерви ва кадрлар тайёрлаш системаси йўқ.

Республика ремонт-қурилиш бошқармаларининг деярли ярми ўзининг моддий базасига умуман эга эмас, бундай базани яратишга ажратилаётган маблағлар эса ўзлаштирилмаяпти. Ўтган беш йилликда мана шу мақсадларга ажратилган капитал маблағларнинг атиги 72 проценти ўзлаштирилди ва 41 та ўрнига 29 та объект қурилди. 1986 йилда ремонт-қурилиш бошқармаси базаларини қуриш умуман планлаштирилмаган.

Комиссия йил сайин уй-жой-коммунал тармоқни ривожлантиришга ажратилаётган капитал маблағларни қисқартираётган республика Госпланининг бундай позициясини нотўғри, деб ҳисоблайди. Агар 1980 йилда уй-жой қурилиши ҳажмидан 33 процент ажратилган бўлса, 1986—1987 йилларда шу мақсадлар учун атиги 17 процент маблағ ажратиш кўзда тутилган. Ваҳолонки, уй-жой қуриш суръатлари йил сайин ўсиб бормоқда. Бундай ёндашувда инженерлик тармоқларини ривожлантириш, қозонхоналар, уй-жой-ишлаб чиқариш биноларидан фойдаланиш трестининг базалари, уй-жойлардан фойдаланиш конторалари, шох йўллар қуриш, янги районларни ободонлаштириш муқаррар қолоқликка йўл қўйилишига сабаб бўлади. Ремонт учун зарур деталлар ва сантехника ускуналарини тайёрлаш ҳамда уларни қайта тиклаш масалалари ҳал этилмаганлиги ҳам аҳволни кескинлаштирмоқда.

Яқинда доимий комиссия меҳмонхона хўжалигининг аҳволи тўғрисидаги масалани муҳокама қилди. Бу соҳада кўпгина камчиликлар аниқланди. Меҳмонхоналарнинг анча қисми яхши қурилмаяпти. Қурилиш ишларининг сифатсизлиги сабабли меҳмонхоналарнинг янги биносидан фойдаланишнинг дастлабки йилидаёқ уларни капитал ремонт қилишга тўғри келмоқда. Меҳмонхоналар кўпинча қимматбаҳо мебеллар билан тўлдирилган, аммо уларда хизмат кўрсатиш маданияти жуда паст даражададир. Меҳмонхоналардан доимий яшаш учун фойдаланиш ҳоллари ҳам тез-тез учраб турибди, ошна-оғайнигарчилик ва одамларни алдаш ҳолларига барҳам берилмаган. Айниқса идораларга қарашли меҳмонхоналар ишида анчагина нуқсонлар бор. Шунинг учун ҳам меҳмонхоналар иши тўғрисидаги масала комиссиямизнинг диққат марказида бўлади.

Мен ўзимнинг қисқа ҳисоботимда қийин аҳвол вужудга келган уй-жой-коммунал хўжалигидаги проблемаларнинг бир қисминигина гапирдим. Биз Госплан, Госснаб, Госстройга, министрликлар ва идораларга мурожаат қилиб, улардан тармоққа эътиборни кучайтиришни, моддий-техникавий базасини мустаҳкамлашда унга ёрдам беришни сўраймиз.

Комиссиямиз олдида катта вазифалар турибди. Бу эса ҳар бир депутатдан кучғайратларни ошириб, кўриб чиқиладиган барча проблемаларни муҳокама қилишга ва ҳал этишга янада актив ва принципиал ёндашувни талаб этади. Афсуски, барча депутатларнинг фаолияти бунга жавоб беради, деб бўлмайди. Уларнинг баъзилари зарур даражада активлик кўрсатмаяптилар, афтидан улар депутатлик унвонини ўзлари эгаллаб турган лавозимга илова, деб билсалар керак.

Айни вақтда комиссияда тажрибаси камлиги, қонунларни яхши билмаслиги туфайли қийинчилик сезаётган депутатлар бор. Биз республика Олий Совети Президиумидан депутатларнинг мунтазам ўқувини ташкил этиш, улар билан семинарлар ўтказиш, Олий Совет Президиуми раҳбарлари ва аъзолари билан давра столи атрофида учрашувлар уюштириш тўғрисида ўйлаб кўришни сўрардик. Депутатлар ишининг ошкоралигини кучайтириш, уларнинг иш тажрибасини мунтазам ёритиб бориш, ўз вазифасини уддалай олмаётганларга ёрдам бериш, агар зарур бўлса уларни танқид қилиш мақсадга мувофиқ бўлур эди. Буларнинг ҳаммаси, шубҳасиз, депутатларнинг масъулиятини оширган ва доимий комиссиялар фаолиятини активлаштириб, кўпгина проблемаларни ҳал этишга ёрдам берган бўлур эди.

Комиссия партия XXVII съезди қарорларидан келиб чиқадиган вазифаларни бажариш юзасидан изчил иш олиб бориши тўғрисида Олий Советга ваъда беришни менга топширди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНЛАРИНИ ТАСДИҚЛАШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари депутат Л. Ш. БЕКҚУЛБЕКОВА доклади

Депутат ўртоқлар!

Биз кун сайин шонли сана — Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 70 йиллик юбилейи сари яқинлашиб бормоқдамиз. Партия Марказий Комитетининг совет халқига Мўрожаатномаси кишиларимиз қалбида чуқур таассурот қолдирмоқда. Бутун совет халқи қатори Ўзбекистон меҳнат аҳли ҳам КПСС Марказий Комитети Мурожаатномасига жавобан Улуғ Октябрь юбилейини муносиб кутиб олиш, ишлаб чиқариш планлари ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш учун социалистик мусобақани кенг қизитиб юборди.

1987 йил 21 июнга белгиланган халқ депутатлари маҳаллий Советларига ва халқ судларига сайлов мамлакатимиз ҳаётида жуда муҳим воқеа бўлади. Бўлажак сайлов маҳаллий давлат органлари ва ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар ишини партиямиз XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми руҳида янада яхшилаш, социалистик демократияни чуқурлаштириш учун катта аҳамият касб этади.

Совет кишиларининг бу муҳим воқеалар ҳақидаги ўй-фикрлари халқимизнинг бирлиги ва жипслигини, кенг меҳнаткашлар оммаси партиянинг жамиятимиз ҳаётида дадил ва кескин ўзгаришлар ясашга қаратилган йўлини тўла қўллаб-қувватлаб чиқаётганлигини яна бир бор намойиш қилди.

Амалдаги қонунларни таъин ҳам такомиллаштириш, совет қонунларига оғишмай риоя этишни таъминлаш ҳозирги шароитда олдимизда турган вазифаларни ҳал қилишда алоҳида аҳамиятга эгадир.

Республикамиз Олий Советининг тўртинчи сессиясидан кейин ўтган давр мобайнида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми бир қатор Фармонлар қабул қилди, бу Фармонлар Ўзбекистон ССР Конституциясига мувофиқ Олий Совет томонидан тасдиқланмоғи керак.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг топшириғига биноан ана шу Фармонлар ҳақида сизларга қисқача доклад қилишга рухсат этгайсиз.

Республикада қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига раҳбарлик қилишни марказлаштириш ва паррандачиликни янада ривожлантириш мақсадида. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Саноат паррандачилиги давлат комитетини Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети «Узптицепром» республика бирлашмаси қилиб қайта туздилар. Шу муносабат билан Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 24 апрелдаги ўз Фармони билан Ўзбекистон ССР Саноат паррандачилиги давлат комитетини тугатиб, республика Министрлар Совети тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунига тегишли ўзгартиш киритди.

СССР Олий Совети Президиумининг 1986 йил 21 мартдаги Фармонига кўра халқ депутатлари Советларининг агросаноат комплексига раҳбарлик қилиш соҳасидаги ваколатларига тааллуқли СССР қонун актларига ўзгартишлар киритилган эди. Ўшанда иттифоқдош республикаларга ўз қонунларини мазкур Фармонга мувофиқлаштириб чиқиш топширилганди. Ана шунга асосланиб, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 23 февралда халқ депутатлари Советларининг агросаноат комитетлари, бирлашмалари тузиш ва уларга раҳбарлик қилиш соҳасидаги ваколатларига оид республика қонун актларига тегишли ўзгартишлар киритди.

КПСС Марказий Комитетининг 1987 йил январь Пленуми социалистик демократияни янада чуқурлаштириш, совет сайлов системасини такомиллаштириш зарурлигини уқтириб ўтди. Партия XXVII съезди ва КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми кўрсатмаларини амалга ошириш мақсадида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми 1987 йил 11 мартда республика халқ депутатлари маҳаллий Советларига сайлов тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунига тегишли ўзгартиш ва қўшимчалар киритди.

Бўлажак сайловларнинг муҳим хусусияти шундан иборатки, бу сафар сайловолди йиғилишларида муайян сайлов округи бўйича битта эмас, балки бир қанча номзод кўриб чиқилади. Бундан ташқари, биринчи марта баъзи маҳаллий Советларга сайловлар эксперимент тариқасида кўп мандатли сайлов округлари бўйича ўтказилади. Депутатликка номзодларни кўрсатиш тартиби ҳам бирмунча ўзгармоқда. Бу масала хусусидаги қарор матбуотда эълон қилинган. Айни вақтда Ўзбекистон ССР халқ судларини сайлаш тўғрисидаги Қонунга ҳам ўзгартишлар киритилди. Бу ўзгартишлар асосан юқорида айтиб ўтилган ўзгартишларга монанддир.

Киритилган ана шу ўзгартишлар сайлов кампаниясида одамларнинг янада самаралироқ ва манфаатдорлик билан қизиқиб қатнашишларини, сайлов кампаниясига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда мумкин қадар кенг демократия бўлишини таъминлашга қаратилгандир.

«Вояга етмаган болалар учун алимент ундириб олиш тартибини қисман ўзгартириш тўғрисида» ўтган йили 14 октябрда қабул қилинган Умумиттифоқ Фармонига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми битта бола учун олинадиган алиментнинг минимал миқдорини ойига йигирма сўм қилиб белгилаб қўйди. Шу муносабат билан 1987 йил 16 январда республиканинг айрим қонун актларига ўзгартишлар киритилди.

Президиум томонидан шу йил 5 февралда қабул қилинган Фармонга мувофиқ, ёввойи ҳолда ўсувчи нашани йўқ қилиш чораларини кўрмаган колхоз раислари, совхоз директорлари, бош агрономлар ва бошқа шахслар маъмурий жавобгарликка тортилажаклари белгилаб қўйилди. Бу янги норма гиёҳвандликка қарши курашни кучайтириш мақсадида жорий этилди.

Республика Олий Совети Президиуми ўзининг шу йил 30 апрелдаги Фармони билан республиканинг Меҳнат Қонунлари Кодексига ва Ўртоқлик судлари тўғрисидаги Низомга ўзгартишлар киритди. Шу нарса белгилаб қўйилдики, рағбатлантириш тариқасида ҳақ тўлаш шарти билан бериладиган қўшимча отпускалар вояга етмаганларнинг энг яхши ўрнак кўрсатган жамоатчи тарбиячиларига берилиши мумкин.

Сизларнинг муҳокамангизга Ўзбекистон ССР Министрлар Совети составига ўзгартишлар киритиш тўғрисида Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми қабул қилган Фармонлар ҳам тақдим этиладики, бу ҳақда ўз вақтида матбуотда эълон қилинган.

Чунончи, 1987 йил 23 январдаги Фармонга биноан ўртоқ И. А. Каримов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси вазифасидан озод этилди.

1987 йил 29 апрелда эса ўртоқ И. Искандаров Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССР Госплани раиси қилиб тайинланди.

Ўзбекистон ССР ҳукумати составида ҳам баъзи бир ўзгаришлар рўй берди.

Шу билан бирга, Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитети составига ўзгартишлар киритилиб, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ишлар мудирлиги ташкилий-совет ишлари бўлимининг мудири ўртоқ А. Н. Ефимов 1987 йил 12 февралдаги Фармон билан республика Халқ контроли комитетининг аъзоси қилиб тасдиқланди. Узсовпроф секретари ўртоқ Б. Ю. Юсупов 1987 йил 11 мартда Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетининг аъзоси этиб тасдиқланди, ўртоқ Ҳ. В. Нўъмонов эса ўша кунги Фармон билан бу вазифадан озод этилди.

Республика Олий судининг составига қуйидаги ўзгартишлар киритилди: шу йил 24 мартдаги Фармон билан А. А. Мамедов, М. Ҳ. Ўринбоева ва В. С. Юсупова ўртоқлар Ўзбекистон ССР Олий судининг аъзолари қилиб сайландилар, ўртоқ С. Н. Кафизова эса пенсияга чиқиши муносабати билан бу вазифадан озод этилди.

Депутат ўртоқлар!

Ўзбекистон ССР қонунлари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети қарорларининг лойиҳалари ҳамда уларга тааллуқли зарур материаллар ҳаммангизга берилган. Республика Олий Совети Президиуми ана шу қонун ва қарорларни кўриб чиқиш ва тасдиқлашни сўрайди.

Редактор Л. ҚАЮМОВ.

• Спорт

ФУТБОЛ:

Финалда — икки «Динамо»

СССР Кубоги учун ярим финал ўйинлар бўлиб ўтди. Симферополь шаҳрида маҳаллий «Таврия» командаси Минскнинг динамочиларини қабул қилди. Учрашувда меҳмонларнинг қўли баланд келди. Ҳисоб 2:0.

Украина пойтахтида эса «Динамо» (Киев) — ва «Динамо» (Москва) футболчилари куч синашдилар. Учрашувнинг асосий қисмида ва шундан сўнг белгиланган қўшимча вақтда ҳам ҳисоб очилмади. 11 метрли жарима тўпини тепишда киевликларнинг омади келди.

ДУРАНГ ҲИСОБ

Кеча «Пахтакор» командаси ўн иккинчи тур учрашувини ўз майдонида Никополь шаҳрининг «Колос» футболчилари билан ўтказди. Учрашув 1:1 ҳисобида тугади.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА:

Қойил, Роберт!

Арманистон ССР. Бу ердаги «Цахкадзор» спорт комплексида Бутуниттифоқ мусобақалари ўтмоқда. Унда мезбонлардан Роберт Эммиян улкан муваффақиятга эришди. У 8 метру 86 сантиметр узунликка сакради. Бу 1968 йили Мексикада ўтказилган Олимпиада ўйинларида АҚШлик Боб Бимон ўрнатган жаҳон рекордидан тўрт сантиметр камдир, холос.

Роберт Эммиян Римда бўладиган жаҳон чемпионатига, Чехословакияда ўтказиладиган Европа кубоги мусобақаларига ҳамда «Гран-при» беллашувларига қизғин ҳозирлик кўрмоқда.

ГИМНАСТИКА:

Олтин медаль соҳиби

Москвада Европа чемпионати давом этмоқда. Йигирма ёшли олмаоталик Валерий Люкин 59,150 балл тўплаб, биринчи марта Европанинг мутлоқ чемпиони номини қўлга киритди.

Владимирлик икки марта жаҳоннинг мутлоқ чемпиони Юрий Королев кумуш медалга, венгриялик Дьерд Гуцорг бронза медалга сазовор бўлди.

ТВ — ҲАФТАЛИК ПРОГРАММА — ТВ

25 май, душанба

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 —Время. 9.15 — Футбол шарҳи. 10.00 «Қизил Кресть» белгиси остида. Бадиий фильм. 1—2-серия-лар. 12.55 ва 16.20 — Янгиликлар. 16.30 — Кинокўрсатув. 17.30 — «Ковпак ҳақида ўйлар». Бадиий фильм. 19.00 — Кундан кунга. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Жадаллаштириш. 20.05 — «Ваҳшийлар». Фильм-спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — «Ваҳшийлар». Фильм-спектаклнинг давоми. 23.35 — Дунё воқеалари. 23.50 — Кичик концерт. 00.05 — Футбол шарҳи.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Илмий-оммабоп фильм. 9.35 — Тарих. 10.05 — Итальян тили. 11.05 — Ёғоч ўймакорлиги. 11.35 — Тарих. 12.05 — М. И. Глинка. «Вальс — фантазия». 13.10 — «Тўрт қалб». Бадиий фильм. 15.10 — Янгиликлар. 15.15 — Қишлоқ хўжалик билимлари университети. 16.00 — Спорт гимнастикаси. Европа чемпионати. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Футбол шарҳи. 19.30 — Совет Иттифоқига хизмат қиламан! 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Халқаро панорама. 21.30 — Время. 22.05 «Бахт онлари яқин». Бадиий фильм. 23.25 — Янгиликлар.

УзТВ-I. 7.05— Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ватанимни шарафлайман. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Ота-оналарга болалар ҳақида. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Биргаликда шодон қадам ташлаймиз. 18.15— Ҳужжатли фильм. 18.45 — Ёзувчи ва замон. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Жоним эрурсан, қўшиқ. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳушёрлик — ҳаёт нормаси. 23.05 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.20 — Гўзаллик оламига саёҳат. 20.20 — Телефильм. 20.35 — Ритмик гимнастика. 20.55 — Тошкент ва унинг архитектураси. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — «Кулфат». Бадиий фильм.

26 май, сешанба

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 —Время. 9.15 — «Ваҳшийлар». Фильм-спектакль. 12.05 — Заводимиз клубида. 12.30 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — Горнчилар, қаердасиз! 17.35 — Рус тили. 18.05 — Мультфильм. 18.15 — Тарих сабоқлари. 19.00 — Кундан кунга. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Сиз яратган боғ. 20.00 — Илмий-оммабоп фильм. 20.10 — XXI аср конструкторлари. 20.20 — «Юмалоқ хат». Спектакль. 21.30 — Время. 22.05 — Композитор Родион Шчедрин билан турли-туман учрашувлар.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Қишлоқ хўжалиги. 9.35 — Физика. 10.05 — Француз тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 12.35 — Тарих. 12.05 Рус тили. 13.05 — «Бахт онлари яқин». Бадиий фильм. 14.55 — Янгиликлар. 15.00 — В. А. Фаворский устахонасида. 18.30 — Янгиликлар. 18.40 — Рус халқ қўшиқларини В. Фтоменко куйлайди. 19.00 — Ҳужжатли фильм. 19.35 — СССР халқ артисти И. Богачева концерти. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 21.30 — Время. 22.05 — «Ноқулай одам». Бадиий фильм. 1-серия. 23.10 — Футбол. «Спартак» — «Торпедо»

УзТВ-I. 7.05— Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ҳужжатли фильм. 8.00 — Ахборот. 8.20— Севги тароналари. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Ҳужжатли фильм. 18.15 — Терапевтларнинг XIX Бутуниттифоқ съезди. 18.45 — Болалар учун фильм. 18.55 — Сайловлар олдидан. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ёш ижрочилар концерти. 21.30 — Время. 22.05 — Пилла — бойлигимиз. 22.25 — Ёшлик.

УзТВ-II. 19.20 — Телефильм. 19.35 — «Дарё ортн — чегара». Бадиий фильм. 21.00 — Почта алоқаси: муаммолар ва ривожлантириш. 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — «Йўқсиллар». Бадиий фильм. 1-серия.

27 май, чоршанба

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 —Время. 9.15 — «Давлат чегараси». Бадиий фильм. 10.25 — Жонли табиат. 11.25 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.45 — БАМ ҳақида ҳужжатли фильмлар. 17.25 — «Ковпак ҳақида ўйлар». Бадиий фильм. 2-фильм. 19.00 — Кундан кунга. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан ва турмуш. 20.20 — «Давлат чегараси». Бадиий фильм. 6-фильм. 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Ҳаёт билан ҳамқадам. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — Концерт. 23.55 — Илмий-оммабоп фильм.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Объективда — жониворлар. 9.35 — Музика. 10.05 — Немис тили. 11.05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Музика. 12.05 — Шахмат мактаби. 13.05 — «Ноқулай одам». Бадиий фильм, 1-серия. 14.40 — М. Шолохов. Ҳаёти ва ижоди саҳифалари. 15.40 — Янгиликлар. 15.45 — Тарих саҳифалари. 18.30 — Янгиликлар. 18.45 — Ритмик гимнастика. 19.15 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Музикали киоск. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Ноқулай одам». Бадиий фильм, 2-серия. 23.10 — Поэзия. 23.45 — Янгиликлар. 23.50 — Футбол. «Динамо» (М) — «Днепр». 2-тайм.

УзТВ-I. 7.05— Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ҳужжатли фильм. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Ялла ва рақслар. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Физика ва фан-техника тараққиёти. 18.15 — Мультфильм. 18.30 — Шоирлар — болаларга. 19.00— Халқ контроли экрани. 19.30 — Ахборот. 19.45 —«Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Чолғу куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Барҳаёт наволар. 23.30 — Бугун оламда нима гап?

УзТВ-II. 19.20 — Чегарачилар кунига. 20.15 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига бағишланган халқ ижодиёти Бутуниттифоқ II фестивали. 21.00 — Яхши кайфият хизмати. 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — «Йўқсиллар». Бадиий фильм, 2-серия.

28 май, пайшанба

Мт.I. 8. 00. Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Давлат чегараси». Бадиий фильм. 6-фильм. 1 ва 2-сериялар. 11.30 ва 16.30 —Янгиликлар. 16.45 — Кеча ва ҳамиша. 18.00 — Ҳужжатли фильм. 18.15 — ...16 ёшгача ва ундан катталар. 19.00 — Кундан кунга. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Чегарачилар кунига. 19.45 — Назария масалалари. 20.20 — «Давлат чегараси». Бадиий фильм. 6-фильм. 2-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Сиз бунга қодирсиз. 22.50— Дунё воқеалари. 23.05 — Музикали ринг.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильм. 9.35 — Табиатшунослик. 9.55 — Илмий-оммабоп фильм. 10.05. — Испан тили. 10.55 — Илмий-оммабоп фильм. 11. 05 — СПТУ ўқувчиларига. 11.35 — Зоология. 12.00 — Онамларнинг мактаби. 12.55 — «Ноқулай одам». Бадиий фильм. 2-серия. 14.30 — Дин ва сиёсат. 15.15 — Янгиликлар. 15.20 — Мактаб ўқувчиларига физиология ва гигиена ҳақида. 15.50 — Гандбол. СССР чемпионати. 18.30— Янгиликлар. 18.45 — Ҳамдўстлик. 19.15 — Халқ куйлари. 19.30 — Саёҳатчилар клуби. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 21.15 — Реклама. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Мария Медичининг чиройли қутичаси». Бадиий фильм.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом кичкинтойлар! 7.40 — Пионер телетайпи. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Музикали дасхат. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Ўқитувчи экрани. 18.15 — Қизиқувчилар экрани. 18.45 — Мультфильм. 18.55 — Кескин танқид остида. 18.30 — Ахборот. 19.45—Спорт шарҳи. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўзбек куйларидан концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Қишлоқ ҳаёти. 22.35 — «Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги.

УзТВ-II. 19.20 — Рассом ва китоб. 20.00 — Ритмик гимнастика. 20.20 — Ҳужжатли фильм. 20.40 — Реклама. 21.00—КПСС Марказий Комитетининг лойиҳасини муҳокама қиламиз. 21.30 — Время. **ФРУНЗЕ.** 22.05 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига.

29 май, жума

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — «Давлат чегараси». Бадиий фильм. 6-фильм, 2-серия. 10.25 — Ҳаёт билан ҳамқадам. 11.10 ва 16.30 — Янгиликлар. 16.40 — Болалар учун фильм. 17.50 — «Концертино» камер оркестри чалади. 18.05 — Москва биринчи антикварбукинистик аукциони. 18.35— Қўшиқлардан концерт. 19.00— Кундан кунга. 19.15 — Дунё воқеалари 19.30 — Инсон ва қонун. 20.00 — Ҳужжатли фильм. 20.15 — Музика оламига йўл. 21.30 — Время. 22.05— «Эртаси куни». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар. 00.10 — Дунё воқеалари.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — Ҳужжатли фильмлар. 9.35 — Тасвирий санъат. 10.35 — Инглиз тили. 11.05 — П. И. Чайковский. Йил фасллари. 11.35 — Тарих. 12.05 — Сиз яратган боғ. 13.05 — «Юмалоқ хат». Спектакль. 14.45 — Янгиликлар. 14.50 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 15.30 — Ю. Фучик ҳақида ҳикоя. 18.30 — Янгиликлар. 18.45—Ритмик гимнастика. 19.15 — О. Тактакишвили. «Севги қўшиқлари». 19.30 — Қишлоқ янгиликлари. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — СССРда ихтиро қилинган. 21.15 — Ҳаракат хавфсизлиги учун. 21.20 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Коппелия». Балет. 23.55 — Янгиликлар. 24.00 — «Дружба» велопойгаси.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ўринбосарлар улғаймоқда. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Тонгги тароналар. 17.30 — Янгиликлар. 17.40 — Телефильм. 18.15 — Мультфильм. 18.25 — Пионерлар мамлакатида. 19.15 — Сайловлар олдидан. 19.30 — Ахборот. 19.45 — «Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Сайловчилар учун концерт. 21.30 — Время. 22.05 — «Хат ва ҳаёт». 23.05 — Ҳужжатли фильм.

УзТВ-II. 19.20 — Пионер телетайпи. 19.40 — Камера фош этади. 20.25 — Телефильм. 21.00 — КПСС Марказий комитети Пленуми олдидан. 21.30 — Время. **ДУШАНБА.** 22.05 — «Йўқсиллар». Бадиий фильм, 3-серия.

30 май, шанба

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Объективда — жониворлар. 9.35 — Нега ва нима учун? 10.15 — Халқ ижодиёти II Бутуниттифоқ фестивали. 10.35 — Россия рассомлари ҳикоя қиладилар. 11.10— Инсон. — Ер. Коинот. 11.40 — Ҳамма учун ва ҳар бир киши учун. 12.10 — Ҳамдўстлик. 12.40 — «Инсон институти». 13.40 — Дунё воқеалари. 14.00 — Шанба—ота-оналар куни. 15.30 — «Разведкачининг жасорати». Бадиий фильм. 17.10 — Кундан кунга. 17.25 — «Камалак». 18.05 — Мультфильм. 18.15 — 9-студия. 19.15 — «Жамайка». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 21.30 — Время. 22.05 — Владимир Висоцкий.

МТ-II. 9.00 — Гимнастика. 9.15 — ТаССРда хизмат кўрсатган артист Р. Курамшин чалади. 9.30 — Ритмик гимнастика. 10.00 —Тонгги почта. 10.30 — «Онамларнинг мактаби». 11.00 — «Мария Медичнинг чиройли қутичаси». Бадиий фильм. 12.30 — Туркманистон телевидениесининг программаси. 13.50 — «Тео Адам таклиф этади». 14.45 — Здоровье. 15.30 — Ф. Шопен асарлари саҳифалари. 17.15 — «Крепиш». Бадиий фильм. 18.40 — Ҳужжатли фильм. 19.20 — «Леонид Леонов билан бир соат». 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар! 20.45 — Душан Главачек куйлайди. 21.10 — Ҳужжатли фильм. 21.30 — Время. 22.05 — «Шимол қиссаси», Бадиий фильм. 23.20 — Сув полоси. Халқаро турнир. 24.00 — Янгиликлар. 00.05 — «Дружба». велопойгаси.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — Салом, кичкинтойлар! 7.40 — Ҳужжатли фильм. 8.00 — Ахборот. 8.20— Телефильм. 8.30 — Время. 9.15 — «Май мозаикаси». 9.45 — «Шум бола». Бадиий фильм. 11.25 — «Техник қайта қуролланиш — қайта қуришнинг асосий таянчи». 11.55 «Рус масаласи». Телеспектакль. 14.40 — «Замандас». 18.00 — Дўстлик экрани. 19.00 — Болалар учун концерт. 19.30— Ахборот. 19.45 — Телефильм. 20.05 — «Футбол чорраҳаларида». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Мусиқа жавони 21.30 — Время. 22.05— «Шунчаки ҳазил...» Дам олиш программаси.

УзТВ-II. ДУШАНБА. 18.00 — Дўстлик экрани. 19.00 — Мен яшаётган олам. 19.30 — Новости. 19.50 — Спектакллардан парчалар. 20.30 — Ахбор. 20.50 — «Гулшан» эстрада ансамблининг чиқиши. 21.30 — Время. 22.05 — «Чойхонаи Мушфиқий».

31 май, якшанба

МТ-I. 8.00 — Зарядка. Мультфильм. Музика. 8.30 — Время. 9.15 — Ритмик гимнастика. 10.00 — «Спортлото» 10.15 — Будильник. 10.45— Совет. Иттифоқига хизмат қиламан! 11.45 — Тонгги почта. 12.15 — Кимнинг кўчасида байрам. 12.55— Қишлоқ янгиликлари. 13.55 — Музикали киоск. 14.30 —Бутуниттифоқ китобхонлар конференцияси. 16.00 — Здоровье. 16.45 — Камалак. 17.20 — «Сеҳрли олма». Бадиий фильм. 18.25 — Халқаро панорама. 19.10 — Пианиночи М. Лафоре чалади. 19.20 — Кундан кунга. 19.35 — Кинопанорама. 20.20— «Музика ва биз». 21.30 — Время. 22.05 — Ҳужжатли фильм. 23.10 — Телетомошабин ҳамроҳи. 23.45 — Янгиликлар.

МТ-II. 9.00 — Зарядкага сафланинг! 9.15 — «Шимол қиссаси», Бадиий фильм. 10.30 — Жаҳон музика маданияти хазинасидан. 11.25 — Рус тили. 11.55 — Ҳужжатли фильм. 12.40 — «Икки уй ҳақида достон». Бадиий фильм, 1 ва 2-сериялар. 14.45 — Гитара куйларидан концерт. 15.05 — Ҳаёт билан ҳамқадам. 15.50 — Ҳужжатли фильм. 16.45 —Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.00 — Жонли табиат. 20.00— «Теннис сабоғи». 3-кўрсатув. 20.15 — Реклама. 20.20 — Илмий-оммабоп фильм. 20.30 — Хайрли тун, кичкинтойлар. 20.45 — «Дружба» велопойгаси. 21.10 — Илмий-оммабоп фильм. 21.30 — Время. 22.05— «Ишонч масъулияти». Бадиий фильм. 23.30 — «Қўшиқ билан Болгария бўйлаб». 23.55 — Янгиликлар. 24.00 — Сув полоси. Халқаро турнир.

УзТВ-I. 7.05 — Ритмик гимнастика. 7.30 — «Май мозаикаси. 8.00 — Ахборот. 8.20 — Ҳужжатли фильм. 8.30 — Время. 9.15 — Биргаликда куйлаймиз. 9.40 — «Истеъдод». 10.10 — Ёшлик. 11.20 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 12.30 — Шахмат мактаби. 13.00 — Бахши шоирлар ва халқ созандаларининг теленкопкурси. 14.00 — Реклама. 18.00 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.00 — Бугун— Химиклар куни. 19.30 — Ахборот. 19.45— Илмий-оммабоп фильм. 20.15 — «Наштар». 20.30 — Ахборот. 20.50 — Бизга мактуб йўллабсиз. 21.30 — Время 22.05 — «Офицерлик — қаҳрамонона касб» телеҳафталиги. 22.15 — «Офицерлар». Бадиий фильм.

УзТВ-II. ФРУНЗЕ. 16.05 — Мультфильм. 16.15— «Субъектив объектив». 17.10 — «Ю. В. Андропов». Ҳаёти саҳифалари. 18.25 — Халқаро панорама. 19.10 — Улуғ Октябрнинг 70 йиллигига. 19.45 — Манзарали телефильм. 19.55 — «Рудольфио». Телеинсценировка. 21.30 — Время. 22.05 — «Ўнгидан келган туш ёки чемодан». Бадиий фильм.

Р. — 10775. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. В. — 119. ИНДЕКС 64583. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12